Poveşti nemuritoare
60

Povesti nemuritoare

POVESTE POPULARĂ ROMÂNEASCĂ

Cheleş împărat

A FOST ODATĂ un moş şi o babă; moşul mai fusese însurat încă o dată şi de la nevasta cea dintâi, care murise, îi rămăsese un băieţaş frumos ca un luceafăr. Baba îmbătrânise fată mare şi ar fi împletit cosiţă albă dacă n-ar fi luat-o unchiaşul de nevastă.

Cu bărbatul, baba trăia cum trăia, deşi era rea ca o viespe, dar băiatul o ducea rău cu ea; el, mititelul, era blajin ca un miel, cuminte şi ascultător, dar baba, care căta nod în papură, îi găsea cine ştie ce vină şi-l bătea săracul de-l zvânta cât ţinea ziulica de mare.

Dintr-astă pricină se cam ciondănea cu unchiaşul, dar ea nu era din acele femei care înţeleg de cuvânt, ci o ţinea întruna cu gâlceava.

într-o zi, vipera asta de babă puse piciorul în prag şi-i strigă unchiaşului:

— Dacă n-oi da din casă pe fiu-tău, să ştii că pâine şi sare nu mai mănânci cu mine.

— Dar unde vrei să-l dau? întrebă unchiaşul. Că de muncit nu e bun, fiindcă e prea mic.

Unchiaşul era un bun părinte, dar îşi iubea şi nevasta, căci baba era vicleană nevoie mare şi, când îi făcea cu coada ochiului, intra de trei palme în pământ şi nu mai era în stare să-i zică nici măcar pis când îi poruncea ea; da şi ce n-a-vea, şi-i

împlinea orbeşte toate poftele.

Astfel găsindu-l într-o zi în toane bune, îl făcu să-i tăgăduiască cu jurământ că va face de petrecanie băiatului.

Ea însă nu era femeie d-alea care se mulţumeşte numai cu făgăduiala şi pe urmă se culcă pe pernă fără grijă; dimpotrivă, ea era de părere că e bine să baţi fierul cât e cald; aşadar numaidecât aruncă într-o treanţă de basma câteva schimburi pentru băiat, îi puse un codru de mămăligă şi o bucăţică de brânză în cârpă, înjugă singură boii la carul omului său şi apoi se duse în tindă ca să gătească ceva de mâncare, păstrând pentru seară bobocul de gâscă ce tăiase şi plăcinta ce frământase de cu seară, căci se întâmplase să cază într-acea zi un lăsat de sec.

Unchiaşul, de voie, de nevoie, aruncă gheba[1] în car, puse pe băiat pe ghebă şi după aceea apucă de funie pe Murgan şi pe Vioranu, cei doi boi ai lui; apoi ieşi din ogradă, părăsi satul şi se îndrumă spre o pădure mare ce se vedea în depărtare, drept în marginea altui sat.

Băiatul se înveselea mititelul că merge cu tata la târg, neştiind ce i se pregăteşte, şi se juca presărând cu mâna din târâtele şi cenuşa cu care-şi umpluse sânul înainte d-a părăsi casa părintească.

Astă cenuşă şi aste tărâţe le luase d-acasă nu fiindcă inima îi spunea c-o să dea de niscaiva nevoi, ci pentru că mai fusese el altă dată la târg, şi i se urase grozav în car fără de nicio jucărie pe drumul cel mare ce ducea la oraş. Astă jucărie însă îi prinse bine.

Unchiaşul îl duse până ce-l scoase din pădure şi ajungând el în dreptul unui puţ, din marginea altui sat, îl dete jos din car şi-i zise:

— Aşteaptă-mă o ţâră aici că eu mă duc până în sat să-mi văd o rudă şi într-o clipă mă întorc ca să mergem la târg.

1 Ghebă – manta ţărănească lungă (n. Red).

Băiatul se dete jos, se puse pe marginea jgheabului puţului în care se adăpau vitele şi începu să se joace cu pietricelele, dar aşteptă mult şi bine până în scăpătatul soarelui, căci ochi cu tată-său nu mai dădu.

Vicleanul bătrân se prefăcuse c-a intrat în sat, dar o cotise la dreapta, o luase razna peste câmpuri, intrase iarăşi în pădure şi în sfârşit se întorsese binişor acasă, nădăjduind că pe băiat îl va găsi un creştin de om al lui Dumnezeu şi i se va face milă de el să nu-l lase să piară de foame sau să fie sfâşiat de fiare sălbatice.

Viind aşadar şi văzându-l că se întoarce acasă singur, şireata de babă îi sări în cârcă, îl pupă şi începu să-l mângâie şi să-l giugiulească. După aceea trecu în tindă şi se puse să gătească fel de fel de bucate, ridicând casa în sus cu cântecele sale.

Băiatul, văzând că se înnoptează şi alde taica nu mai pică, începu să plângă şi să strige din toate puterile pe tatăl său, dar nimeni nu-i răspunse decât numai foşnetul pădurii.

Văzând şi văzând că vremea trecea şi întunericul se îndesa, băiatul îşi şterse lacrimile cu dosul mâinii şi începu să se uite în toate părţile

ca să ghicească pe unde a venit. Tocmai atunci văzu pe drumul cel mare un câine venind spre el cu botul în jos, lingând pământul, şi-şi aduse aminte de cenuşa şi târâtele ce le vărsase după sine cât ţinuse calea d-acasă până la puţul lângă care fusese părăsit şi se uită pe pământ ca să vază dacă se mai cunoaşte.

Târâtele fuseseră linse de câinele ce încă mânca, dar cenuşa se vedea risipită pe pământ d-a lungul drumului. Băiatul numaidecât se luă după ea şi merse, merse până ce ajunse la marginea satului său. D-aci încolo cunoştea drumul spre casă şi cât te ştergi la ochi fu în ogradă, cu ochii lipiţi de geamurile ferestrei casei părinteşti.

Tată-său şi mă-sa vitregă mâncaseră până ce se îmbuibaseră şi acum stau tolăniţi pe lângă masă cu burţile pline şi se uitau cu părere de rău spre friptura şi plăcinta care stau în blid, mai neîncepute.

— Ah, zise unchiaşul suspinând, dac-arveni acuşica Niţu meu, cum ar mai da vânt de primăvară prin astă friptură şi plăcintă pe care noi n-o mai putem mânca!

— El de ce nu vine? răspunse baba căscând.

— L-ai primi tu?

— De ce nu? Nu mă Împotrivesc, ca să-mi cureţe vasele de coji de plăcintă şi talerele de oase de friptură.

— Eu sunt aici, tăicuţă, zise Niţu intrând în casă.

Tată-său îl sărută cu drag şi baba îl lăsă să mănânce până se satură, fără să-i zică nimic.

Dragostea babei pentru bietul băiat nu ţinu multă vreme; curând i se urî cotoroanţei cu copilul său cel vitreg şi începu iarăşi să facă unchiaşului zile fripte ca să o descotorosească de dânsul.

Se luptă îmbroboditul cât se luptă pentru a-şi păstra feciorul în vatră, dar într-o zi, iarăşi de lăsatul secului, după ce-i cârâi pe cap scorpia de muiere de cu zor până la nămiezi, îşi luă lumea în cap cu copil cu tot şi se duse cu el până ce se însera şi trecu trei sate şi trei păduri; ajungând în dreptul unui puţ, iarâldetejosdin carşi iar îl părăsi momindu-l că se întoarce.

Cum scăpă moşneagul de băiat, îndemnă cu nuiaua boii la drum până ce ajunse acasă cu noaptea în cap. Baba îl aştepta cu masa pusă şi cu blidurile pline cu fel de fel de bucate şi, cum îl văzu singur, începu să-l dezmierde şi să se gudure pe lângă el ca o pisicuţă când vrea să te zgârie mai rău.

10

Bucuria babei nu ţinu mult, căci pe la sfârşitul mesei, când se tolăneau prin pat îmbuibaţi până la gât şi se uitau cu jind spre blidurile pline cu bucate, uşa se deschise şi iarăşi intră înăuntru Niţu, care şi de astă dată îşi umpluse sânul cu cenuşă şi tărâţe. Baba, de milă, de silă, fu nevoită să-şi înghită necazul până a doua zi, când începu iarăşi să tocane pe nătărăul de bărbat ca s-o scape de pacostea ticălosului de băiat.

Unchiaşul nu mai făcu nazuri ca până acum, nădăjduind că fiul său se va întoarce ca şi mai înainte; de asemenea şi băiatul nu prea se sinchisi aşa tare crezând că e în toate zilele Paşte, dar de astă dată baba nu mai fu adormită ca până aci, şi cu dibăcie află de la băiat cum făcea de cunoştea drumul la întoarcere şi ascunsese de cu vreme orice urmă de cenuşă pe vatră.

Băiatul, până să puie unchiaşul boii la car, alergă la sacul cu tărâţe şi îşi umplu sânul, asemenea şi la vatră, dar găsi vatra măturată. Neavând încotro, se mulţumi numai cu tărâţe şi plecă

la drum cu tată-său, gândindu-se cum să se întoarcă mai curând.

Unchiaşul, ca să scape de cloanţa babei, merse cât ţinu ziulica de mare şi nu se opri decât

tocmai seara după ce trecu de nouă păduri şi nouă sate. Ajungând în dreptul unui puţ, lăsă iarăşi copilul la marginea lui şi se întoarse spre casă.

Cum plecă tată-său, băiatul se luă după urmele lui, merse o bucăţică bunicică până ce pierdu carul din ochi, dar după ce nu mai putu să se ţie după el, căci unchiaşul mâna vârtos, se aplecă spre pământ ca să vază urma muşuroaielor de tărâţe, dar nu mai găsi nimic, căci vitele şi câinii linseseră târâtele şi cenuşă nu mai era ca să rămâie nelinsă.

Atunci bietul băiat se văzu străin cuc în mijlocul unei păduri dese şi începu să plângă cu foc după căsuţa părintească. Sărmanul n-avea decât nouă anişori, dar era numai inimă în el; văzându-se părăsit în voia fiarelor sălbatice şi departe de orice locuinţă omenească, el plânse cât plânse, dar, văzând că cu plânsul n-o scoate la cale, se luă după urmele roatelor carului şi iarăşi merse o bucată de drum până ce ajunse într-o răspântie în care se încrucişau mai multe drumuri.

Ajuns acolo, bietul băiat nu mai ştiu încotro să apuce, căci văzu mai multe urme de car încrucişându-se şi amestecându-se. Care era urma carului tatălui său? Care era drumul pe care

a venit? Nu putu să-şi dea seama, căci se înnoptase de tot şi potecile şi urmele semănau unele cu altele.

Neştiind încotro să apuce, se culcă pe iarba verde de la rădăcina unui copac şi adormi nebăut şi nemâncat, plângând întruna şi chemând fără de curmare pe câinele de tată-său care îl părăsise fără îndurare. Spre norocul lui, fiarele sălbatice fură mai omenoase decât cel care l-a născut şi-l lăsară să doarmă în pace şi nesupărat toată nopticica.

A doua zi, cum se făcu ziuă, căută prin pădure un păr sălbatic, căci i se făcuse foame, săracul, şi după ce-şi păcăli puţintel foamea şi-şi astâmpără setea cu apă strânsă într-o groapă din pădure, apucă într-o doară pe una dintre poteci şi merse, merse

până se înfundă într-un desiş stufos şi mărăcinos. Văzând că a greşit drumul, se întoarse ca să dea de răspântia de unde plecase, dar nu mai putu să dea de ea, căci se văzu, după ce îşi rupsese hainele şi îşi zgariase picioarele prin mărăcini, afundat într-alt desiş de pădure, la fel de nepătruns.

Văzând şi văzând că nici înainte, nici înapoi nu e drumul care duce afară din pădure, apucă la

dreapta, dar nu fu mai norocos, după aceea coti la stânga, dar cum o apucă tot nu dădu decât de stufişuri, de mărăcini şi de poteci nebătătorite. Merse astfel într-o doară până ce înnopta din nou şi până ce puterile îl părăsiră şi osteneala îl aruncă la pământ zdrobit de oboseală şi istovit de foame.

A doua zi când se sculă de dimineaţă, se deşteptă într-un behăit zgomotos şi, când deschise ochii, se văzu înconjurat de vreo şase capre roşii şi frumoase. Văzând acele capre crezu că a apucat pe Dumnezeu de picioare; credea c-a dat de fiinţe omeneşti care să-i dea de mâncare şi să-l ducă la tatăl său, şi numaidecât se sculă copăcel în picioare şi începu să-şi rotească ochii împrejur ca să vază unde stau la pândă ciobanii caprelor; dar se întrista foarte văzând şi încredin-ţându-se că acele dobitoace n-aveau niciun păzitor.

Caprele asemenea se uitau la el cu mirare ca şi cum n-ar fi văzut om în viaţă, dar nu erau deloc sălbatice; dimpotrivă, erau mai îndrăzneţe decât celelalte dobitoace, se apropiau de el, îl lingeau pe mâini şi una îşi apropie ţâţele de gura lui, ca şi cum l-arfi îndemnat s-o sugă. Bietul băiat, fometos şi setos cum era el, nu lăsă să fie rugat de două ori, şi numaidecât îngenunche pe iarba

verde, vârî capul sub burta caprei şi începu să sugă cu poftă ca un tânăr iezişor.

După ce-şi văzu burta plină, se trânti pe iarbă sub umbra unui copac, şi trase un puişor de somn zdravăn, pe când caprele păşteau pe lângă el. Deşteptându-se de după nămiezi, se puse de supse la altă capră şi când, pe sub seară, caprele o luară încet pe potecă, el se luă după dânsele nădăjduind să-l ducă la vreun luminiş. Ele, dimpotrivă, îl duseră într-un desiş de pădure

şi mai întunecos şi acolo începură să se adape de zor într-un izvor limpede ce ţâşnea din rădăcina unui copac.

Băiatul făcu la fel ca ele şi, după ce-şi potoliră cu toţii setea, plecară înapoi şi merseră, merseră, trecură pe lângă un eleşteu mare şi lat, înconjurat de pădure şi nu conteniră din umblat decât după ce se văzură la poarta unui palat mare şi frumos, clădit în mijlocul acelei păduri. Caprele intrară numaidecât în curtea palatului ca la ele acasă, dar el rămase deocamdată la poartă şi se uită sfiicios să vază ce era înăuntrul curţii acelui palat măreţ.

Lucru de mirare însă, curtea era înconjurată de case mari şi mici, dar pui de om nu se vedea

pe nicăieri şi printre lespezile de piatră aşternute prin curte crescuseră buruienile şi iarba cât omul. Văzând astă pustietate, Niţu rămase uimit şi fu cuprins de un fel de teamă care-i furnică tot trupul şi-i îngheţă sângele până la oase.

Văzându-se astfel singur în mijlocul unei păduri întunecoase, bietul băiat începu să plângă cu foc şi să alerge fuga după caprele ce se apropiaseră de intrarea palatului şi erau gata să intre înăuntru, ca după singurele fiinţe ce puteau să-i ţie de urât într-astă pustie singurătate; ajungân-du-le tocmai când săreau scăricica din dreptul uşii palatului, intră înăuntru deodată cu ele şi se luă după dânsele, urmărindu-le pas cu pas oriîncotro se duceau.

După ce caprele intrară într-o sală mare şi largă, cea din fruntea lor dete cu capul într-o uşă şi după ce o dădu de perete, intră într-o cămară întunecoasă, urmată fiind de celelalte capre. După ele intră şi Niţu, cea din urmă capră trase cu coarnele uşa şi o închise. Asemenea făcu şi cu a doua şi cu a treia şi cu a noua uşă.

Când intră în cea de-a noua cămară, băiatul văzu culcat pe un divan mărunt un moşneag cu părul şi barba colilie şi fără ochi; cum intrară

caprele, el zise cu un glas destul de răsunător pentru un bătrân:

— Bine aţi venit, fetiţele moşului, cu ugerele pline de lapte!

Caprele începură să behăie cu veselie şi el să tremure şi să strige:

— Grăbiţi-vă, puicuţelor, veniţi mai iute că moare unchiaşul de sete.

Caprele se supuseră şi moşneagul le supse pe toate până ce nu mai rămase strop de lapte în ugerele lor; pe urmă văzând că încă nu se săturase şi că în ţâţe nu mai găsea nici strop de lapte, strigă cuprins de necaz:

— Dar asta pe voi, diavoliţelor? Pe unde mi-aţi colindat şi cine v-a supt laptele din uger de nu mai găsesc eu porţia obişnuită?

Caprele începură să behăie cu întristare şi să se uite spre băiat care se făcuse mic pe pământ într-unul din colţurile cămării, cel mai depărtat de divanul unchiaşului, şi începuse să tremure auzind pe moşneag că a descoperit mica sa hoţie.

Deşi prânzul bătrânului nu fusese îndestulător ca altădată, tot fu în stare să-i potolească foamea şi să-i liniştească sângele. Caprele, după ce-l hrăniră cu tot ce avură, se făcură roată îm-

prejurul divanului său şi se culcară cu capetele întinse pe marginea lui şi unchiaşul începu să le mângâie pe cap glumind voios cu ele.

Deodată sări în sus ca şi cum l-ar fi înţepat un ghimpe şi, plimbându-şi nasul prin văzduh, începu să strige:

— Aci miroase a carne de om! Cine a în drăznit să intre în palaturile mele?

Băiatul, auzind acest glas detunător, o sfecli şi oprindu-şi chiar răsuflarea, nu zise nici pis din locul unde sta pitulat.

— Om al lui Dumnezeu, zise după aceea moşneagul cu o voce domoală şi mângâioasă, oricine ai fi: copil, flăcău, fată, bărbat, femeie sau bătrân, aibi milă de un biet unchiaş orb şi ne putincios şi apropie-te de mine fără teamă şi dă-mi mână de ajutor!

Auzind acest glas rugător, băiatul bun la inimă şi încrezător se apropie de unchiaş şi-i spuse cu nevinovăţie cine era şi tot ce-l tăia capul să-i spuie la vârsta sa atât de fragedă.

— Fiule, răspunse moşul auzind spusele băiatului, de acum încolo să fii copilul meu, să-mi paşti căpriţele, să le mulgi seara, că tu vezi ce să faci şi nu eşti buştean ca mine, să fierbi laptele şi

să împărţi această puţină hrană cu mine, căci Dumnezeu nu te va lăsa.

Copilul acceptă bucuros şi din ziua aceea rămase în casa unchiaşului şi făcu tot ce i-a zis el.

Niţu rămase în palatul unchiaşului şi petrecu acolo mulţi ani până ce, dintr-un biet mucos de copilaş, se făcu un flăcăiandru mândru şi voinic. El, cât ţinea ziua de mare, pleca dis-de-dimineaţă cu caprele la păşune, răzbătea cu dânsele întinsele păduri ce înconjurau palatul, ocolea întruna eleşteul şi după scăpătatul soarelui se întorcea cu ele acasă, le mulgea şi apoi pregătea cina pentru el şi bătrân.

în cei dintâi ani o duse cam rău, căci ospăţul lor n-avea alte bucate decât numai lapte dulce de capră, uneori fiert şi de mai multe ori crud. După ce însă mai crescu băiatul şi începuse să-i prinză mâna la mai multe lucruri, nevoia îl învăţă să facă brânză, jintiţă, unt, lapte bătut şi alte mâncări de lapte, căci unelte se găseau din destul în palatul cel pustiu.

în vreme de iarnă, când viscolea afară, el nu ducea vitele la păşune, ci le hrănea cu fân cosit de dânsul de cu vară; într-acele zile, ca să nu i se urască, el colinda prin toate cămările

palatului, de la pivniţă până la pod, scotocea prin toate ungherele şi se uita pretutindeni, doar-doar o găsi vreo altă fiinţă vie într-acel palat pustiu; dar multă vreme îi fu căutarea de surda.

Găsi prin cămări lucruri minunate, lucruri scumpe, giuvaericale şi pietre scumpe, haine de mare preţ şi, dac-ar fi ştiut cum să iasă din acel haos de pădure, ar fi putut să le ia pe toate fără nicio oprelişte, căci unchiaşul n-aude, n-a vede, nu făcea altceva, cât ţinea ziulica de mare, decât să mănânce, să bea şi să doarmă.

într-una din zile, găsi într-o cămară, din cele de jos, mai mulţi saci cu seminţe: grâu, orz, ovăz, mei şi porumb, şi cum dete în primăvară, se puse de sapă o câmpie destul de mare, care se întindea între palat şi heleşteu, cu o cazma pe care-o găsise amestecată cu alte unelte de plugărit, şi semăna din toate acele seminţe, unele mai multe şi altele mai puţine, astfel că la

toamnă se văzu cu grâu, porumb, orz şi altele din îndestulare. Grâul şi porumbul îl macină într-o râşniţă veche ce găsi p-acolo şi făcu din el făină şi mălai pentru pâine şi mămăligă; orzul, meiul şi ovăzul îl dete caprelor în vreme de iarnă, cu măsură, ca să-l mănânce şi în felul acesta se hrăni şi el mai bine, precum şi unchiaşul şi vitişoarele.

Astă hrană priincioasă făcu pe capre să dea lapte mai mult şi mai gras.

Unchiaşul, care de la venirea băiatului trăia mai bine şi mai cu îmbelşugare, începu să-i arate iubire şi multă încredere; îi dădu pe mână cheile de la toate cămările şi de la toate tainiţele ale căror uşi le găsise el încuiate când colindase prin toate cămările; asemeni, îi dădu voie să se folosească de toate bunătăţile şi de toate scumpeturile ca de lucrurile sale.

Niţu luă cheile şi se plimbă prin toate cămările; văzu fel de fel de lucruri minunate şi înspăimântătoare, scumpeturi de mare preţ şi unelte de chinuri îngrozitoare: tronuri de aur bătut cu pietre scumpe, mari cât pumnul, şi paturi de fier pardosite cu vârfuri de cuie de oţel ascuţite; coroane împărăteşti semănate cu nestemate, care-ţi luau ochii şi arcane de oţel, care strângeau tâmplele şi înfigeau colţii cu care erau căptuşite până ce intrau adânc în carnea chinuitului.

Pe lângă aceasta găsi covoare de mare preţ, împletite cu mărgăritare, stofe de sârmă de aur şi de argint, cusute cu rubine şi smaralde, armuri de argint, aur şi oţel sclipitoare ca soarele, coifuri, săbii şi lănci înspăimântătoare, cingători scumpe

şi trăsuri împărăteşti cu totul şi cu totul de aur, pentru şase şi opt telegari, dar nu putu să se folosească de voia ce-i dăduse unchiaşul ca să ia orice va vrea şi să plece; degeaba încercase el de mai multe ori ca să iasă la luminiş din acea pădure deasă şi întunecoasă chiar cu mâinile în sân, căci nu fusese chip; oriîncotro o apuca şi oricât umbla, toate potecile nu-l duceau altundeva decât la palatul cel părăsit.

Luându-şi orice nădejde de la fugă, el se puse din toată inima ca să facă şederea într-acea pustietate cât se poate de îngăduitoare, şi ca să-i mai treacă de urât învăţă să cânte dintr-

un fluier ce găsi pe o fereastră; şi când păştea caprele începu a dezmierda văzduhul cu viersurile cele mai dulci şi mai fermecătoare. Când nu păştea caprele şi n-avea prilej ca să cânte, căci în preajma palatului nu cânta de teamă să nu deştepte pe bătrân când dormea, atunci se plimba prin cămările palatului, al căror număr nu mai avea sfârşit.

Umblând într-o zi de colo până colo, ajunse într-un târziu în dreptul unei uşi plină de pânze de păianjeni şi căptuşită cu şine de fier şi i se păru că aude oarecare zgomot înăuntru. Voind să se încredinţeze de adevăr, se cercă s-o des-

chidă, darân deşert încercă el toate cheile ce purta la cingătoare ca s-o descuie, căci niciuna nu se potrivea. Cu cât se încredinţa mai mult că nu era chip d-a intra înăuntru, cu atât i se părea că aude mai desluşit zgomot dincolo de uşă şi cu atât dorea ca să afle ce era acolo!

Văzând că nu poate deschide cu niciun chip, Niţu coborî de acolo şi, intrând în cămara unchiaşului, îi zise:

— Tată, nu mi-ai dat cheile de la toate uşile.

— Nu, fiul meu, am oprit numai una, răspunse unchiaşul.

— Pentru ce, tătucă?

— Pentru că am vrut să te scap de o mare primejdie, fătul meu. Într-acea cămară se află un cal sălbatic, care cum simte pe lângă el fiinţă omenească, dă din picioare, sare în sus şi muşcă până ce-i face de petrecanie. Numai unul Dumnezeu ştie cu câtă osteneală am putut izbuti d-a-l închide într-acea închisoare! P-atunci eram tânăr şi voinic şi-i astâmpăram nebuniile dându-i o lovitură ţeapănă peste cap cu frâul ce este atârnat deasupra ieslei sale, dar acum, cum sunt orb şi neputincios, îmi va fi peste putinţă d-a-l mai închide la loc, întâmplându-se să scape.

Niţu băgă la cap ceea ce auzise, dar astă spaimă nu-l opri d-a mai trece pe la uşa calului, ci dimpotrivă îl trăgea aţa în toate zilele tot spre dânsa, căci curiozitatea e boala care macină pe om mai mult ca orice.

Cu vorbe meşteşugite el află de la unchiaş unde ţinea acea cheie şi într-o noapte, pe când moşneagul sforăia de se cutremura casa, se furişă binişor în cămara lui, se apropie de

patul său în vârful picioarelor şi vârând binişor mâna sub căpătâi, îi luă cheia fără să simtă.

A doua zi de dimineaţă, dete fuga spre uşa închisorii calului, o deschise cu oarecare greutate, căci atât cheia cât şi broasca erau ruginite şi rămase în loc încremenit după ce dete uşa de perete.

în mijlocul unei cămări boltite şi pardosite cu lespezi de piatră, se afla o mârţoagă de cal slabă, pipernicită, cu picioarele ca fusele şi cu ochii duşi în fundul capului, legat cu nişte lanţuri groase de fier de un drug de fier ce ţinea ieslea şi de picioare legat cu alte lanţuri asemenea groase. Ieslea dinaintea lui era roasă cu desăvârşire şi el, trântit la pământ, lingea cu o limbă uscată faramiturile de lemn ce scăpaseră din gura sa pe când rosese ieslea.

Acest cal, la cea dintâi vedere, părea că era pe ducă, să-l sufli să cază; îndată însă ce băiatul sări pragul şi făcu un pas în cămara sa, deodată gloaba începu să sufle din nări, să necheze cu putere şi să se smucească în toate părţile cu aşa putere, încât rupse, ca nişte legături de aţă subţire, groasele lanţuri cu care era legat.

Scăpându-se de lanţuri, închipuita gloabă sări drept în picioare, zbârli coada şi coama, începu să râcâie cu picioarele de dinapoi, aruncând izbituri puternice spre noul venit şi să caşte gura şi să arate la iveală nişte dinţi lungi şi ascuţiţi. Altul în locul lui Niţu s-ar fi speriat şi ar fi fugit de groaza copitelor calului care făcuse din piatră cremene şi din copite amnar, de scăpărau scânteile împrejurul lui cum scapără fierul roşu în vatra de piatră a fierarului. Văzând toate acestea, Niţu nu-şi pierdu cumpătul deloc, ci se trase după uşă, lăsă calul să se ostenească în voie, izbind cu picioarele stejarul căptuşit cu fier al uşii şi, după ce-l văzu tot numai apă, ieşi de după uşă, întinse mâna spre iesle, luă căpăstrul ce era atârnat în cui şi când vru să se repează calul spre el cu gura căscată şi cu dinţii gata să-l muşte, el îi dete cu căpăstrul în cap o lovitură ţeapănă încât calul căzu grămadă jos cu limba scoasă.

Cum îl văzu doborât, Niţu îl apucă vârtos de coamă, îi puse

căpăstrul în gură şi, până să se dezmeticească bine, îl arse cu biciul, ce fusese atârnat de perete lângă căpăstru, de vreo trei ori, cam pe sub burtă şi îl puse pe picioare. Calul se smuci, sări în sus, necheză şi se zbuciumă puternic, dar nu scăpă din mâna băiatului care-l ţinea de frâu şi de coamă cu mâinile, întocmai ca nişte cleşti de fier.

Văzând calul că şi-a dat de stăpân, se domoli, se lăsă a fi scos din închisoare şi băiatul încalecă fără de şa şi fără de scară, însă după ce ieşi afară, când simţi că băiatul s-a aşezat bine pe spatele său, calul începu iarăşi să sară cu picioarele dinainte şi dinapoi ca să-l arunce jos; dar de surda fură toate opintirile lui, căci Niţu stătu neclintit pe spinarea lui, ca şi cum ar fi fost crescut d-acolo.

Văzând şi văzând că n-o scoate la cale cu el ca să-l răstoarne, se năpusti deodată cu iuţeala fulgerului drept înainte, alergă cu el prin pădurea întreagă şi, simţind că nici cu asta n-o scoate la cale cu acest ticălos de pui de om, cum se văzu într-un luminiş, desfăşură vreo patru perechi de aripi nevăzute pân-atunci şi îşi luă zborul spre slava cerului.

În deşert se amestecă el cu norii, zbură până la vântul turbat şi despică văzduhul în cruciş şi curmeziş, căci nu fu cu putinţă ca băiatul să-şi piardă cumpătul şi să se ameţească spre a fi aruncat la pământ. Văzând că n-o scoate nici cu asta la cale, calul se scoborî ca o săgeată drept în curtea palatului şi îndată ce coborî băiatul de pe spinarea lui, lăsă capul în jos ca un miel şi îi zise, cu smerenie în glas:

— Mă închin ţie, stăpâne, stăpân să-mi fii până la moarte, căci mi-am găsit omul care să scape acest palat împreună cu oraşul său de nenorocirea ce l-a izbit de atâta amar de ani!

într-acea zi, Niţu nu întrebă pe cal ce înţeles aveau acele vorbe, nici se făcu că le-a băgat de seamă, ci se mulţumi numai ca să-l bage în palat şi să-i dea grăunţe, fân şi apă de ajuns, nutreţuri de care, după spusa lui, nu dăduse cu dinţii de o mulţime de ani.

După ce-l hrăni bine, îl închise într-un grajd obişnuit, iar nu în închisoarea lui de mai înainte şi pe urmă intră în camera unchiaşului.

— Unde ai fost, fătul meu? întrebă moş neagul auzind uşa

scârţâind.

— Am dereticat prin curte, răspunse Niţu.

27

— Im! Dar ce miroase p-aci a cal? strigă bătrânul plimbându-şi nasul de colo până colo.

— Eu miros, tată, răspunse băiatul; am deschis grajdul de jos, căci nădăjduiesc, vrând Dumnezeu, să prăsim şi o pereche de cai.

— Să nu te fi împins păcatul să umbli pe la cal, că suntem prăpădiţi! strigă unchiaşul înspăimântat.

— Ce stai de vorbeşti? răspunse băiatul furişând binişor cheia închisorii calului sub căpătâiul de unde o luase. Mai eram eu cu viaţă dacă făceam o asemenea nebunie?

Unchiaşul pipăi sub pernă şi, găsind cheia la loc, se culcă liniştit şi zise:

— Bine, {ine minte vorba mea, să nu faci una ca asta, să dai drumul calului, căci atâta ţi-e!

Niţu n-avea cu cine să schimbe o vorbă cât ţinea ziulica de mare, căci moşul nu era unchiaş din cei sfătoşi; de aceea, ca să-i treacă de urât, îşi vărsa focul numai cu cântecul, zicând din fluier doine şi hori de îngheţa puţul; însă, din ziua în care scosese calul din închisoare, avea cu cine să stea de vorbă, după păscutul vitelor, ca să-şi mai uite din ale pustii de necazuri.

în cele dintâi zile, calul nu prea fu în stare să stea la taifas, căci era slab şi jigărit, dar după

28

ce băiatul îl hrăni de patru ori pe zi cu orz pisat şi-l ţesălă întruna, dimineaţa şi seara, prinse calul nostru limbă şi spuse mântuitorului său multe şi de toate.

îngrijirea băiatului şi mila ce îi arătă el îl făcu să prindă pentru dânsul o aşa mare dragoste, încât într-o zi, pe când dânsul păştea prin curte şi băiatul sta într-o rână pe iarba verde sub un copac, el veni să pască pe lângă dânsul şi-i zise:

— Făt-Frumos, unde crezi că te afli tu acum?

— Unde să mă aflu? răspunse băiatul. În palatul unchiaşului.

— Cine crezi tu că este acest unchiaş? Şi ce fel de fiinţă e?

— Ce să fie? Un om ca toţi oamenii, pe care păcatele l-au

adus într-astă pustietate, orb şi slăbănog cum e.

— Te înşeli, fătul meu, acest unchiaş nu e om, ci e zmeu, unul din cei mai răi zmei ce a lăsat Dumnezeu pe pământ şi în văzduh.

Auzind băiatul că din mica lui copilărie a trăit atâţia ani la un loc cu un asemenea zmeu cumplit, se cutremură şi i se zbârli părul pe el, dar după ce-şi aduse aminte în ce hal se afla acum acea groaznică dihanie, se mai linişti şi-i fu oarecum

milă de acel nenorocit care din atâta mărire a fost pedepsit de Dumnezeu pentru faptele sale ca să trăiască în lume orb buştean, la mila altora.

— Ăst zmeu a avut un frate şi şase surori, spuse calul, el însă moşteni pe tatăl său, deşi dânsul iubea pe celălalt frate fiind blajin ca el, căci aşa cerea dreptul la moştenire ca unul ce era cel mai mare. Fratele cel mic nu se supără şi nici jindui mărirea mai-marelui său, căci lui nu-i plăceau puterea şi slava, ci îşi petrecea vremea vânând şi încurând caii, dar se certa întruna cu acel frate răutăcios pentru asupririle şi strâm-bătăţile ce făcea norodului şi vecinilor săi şi-l îndemna mereu ca să fie bun şi milos ca părintele lor, ca să fie şi el iubit ca dânsul. Aste poveţe înţelepte nu numai că nu fură ascultate de duşmănosul frate, dar îl făcură să urască şi să prigonească pe acela ce-l povăţuia numai fiindcă-i vrea binele şi să-i caute pricină să-l piardă. Fratele cel mai mic nu se speria, ci da doar întruna cu poveţele, îndrepta fără preget toate relele ce făcea frăţâne-său norodului şi cu chipul acesta dobândea pentru sine dragostea celor mici şi iubirea celor mari. Între vecinii ce-i avea el, se afla şi o zână frumoasă ca lumina soarelui; zmeul cel mai

mare mai întâi o iubi şi o ceru de nevastă; auzind însă, chiar din gura ei, că ea era mai bucuroasă să-şi facă seama singură sau să împletească cosiţă albă decât să-l ia pe el de bărbat, se înfurie asupră-i aşa de tare încât hotărî s-o piarză şi pe ea cum hotărâse să se descotorosească şi de fratele său. A pierde pe fratele său era mai lesne, căci acesta era bun şi încrezător şi dormea sub un acoperământ cu el, dar a pierde pe zâna care era o câinoasă de femeie, a zis dracul şi-a făcut-o, nu era lucru

lesne; îi purta însă sâmbetele şi pândea vreme cu prilej ca s-o prinză în largul lui şi la strâmtul ei. O duşmănea cât o duşmănea, atunci când ştia numai că dânsa nu-l vrea pe el de bărbat fiindcă nu-i plăcea, dar după ce află că ea era în dragoste cu fratele său şi că-şi au întâlnirea în toate zilele printr-ale stufuri de pădure, mânia lui se schimbă în înverşunare. Văzând că nu poate s-o prinză singură pe undeva, căci fratele lui se ţinea ca umbra în urma paşilor ei, se hotărî să-i cate gâlceava din pricina unei pietre de hotar şi să pornească război împotriva ei. Auzind fratele său asta, îi zise: „Frate, nu te război cu vecinii, căci cearta între vecini nu e bună pentru că întotdeauna are nevoie om de om”. „Nu

31

voi să ştiu, nu voi să aud nimic, răspunse zmeul îndârjit; mi-a călcat moşia, voi s-o iau înapoi şi să pedepsesc pe îndrăzneaţă care-şi râde de puterea mea." „Moşia care zici că e călcată, zise una dintre surorile sale, este a noastră; noi n-avem pretenţie; lasă norodul în pace, frate, şi nu vărsa de surda sânge nevinovat." „A! Şi voi o iubiţi?" strigă zmeul spumegând de mânie. „Da", răspunseră cele şase surori. „Atunci toţi şi toate aveţi să înduraţi straşnica mea pedeapsă." Zicând aceste cuvinte, puse mâna pe buzduganul său împărătesc, ameninţă spre ei de trei ori, izbi văzduhul cu dânsul spre miazănoapte, spre miazăzi, spre răsărit şi spre apus, bombănind din gură blestemele cele mai înspăimântătoare şi apoi puse peste nişte cărbuni nişte buruieni care făcură un fum gros şi, când se risipi fumul, surorile zmeului erau schimbate în capre roşii şi fratele său în cal. Niţu, auzind astă destăinuire, strigă cuprins de mirare;

— Cele şase capre cu al căror lapte se hrăneşte zmeul sunt surorile lui?

— Da, lor le-a fost milă de dânsul când l-a izbit nenorocirea şi nu şi-au pus mintea cu el.

— Dar tu cine eşti?

32

— Eu sunt nenorocitul său de frate; văzând că dacă mi-a luat chipul de om n-a putut să-mi ia şi graiul cum îl luase surorilor mele, a avut neomenia d-a mă închide legat şi ferecat, cum m-ai

găsit, într-acea temniţă boltită şi d-a mă lăsa să trăiesc nebăut şi nemâncat o sută şi mai bine de ani, unde de mult aş fi crăpat dacă nu eram zmeu cu o sută de suflete; Dumnezeu însă l-a pedepsit şi pe el mai amarnic ca pe noi. După ce s-a scăpat de gura noastră, el s-a pornit cu război împotriva zânei, dar şi-a găsit beleaua. Zâna era de două ori mai puternică decât el în oştire şi în meşteşugul vrăjitoriei, astfel că de la întâia lovitură i-a dovedit ostile sale şi a pus mâna pe el. Văzându-l în spinarea sa, zâna, în loc de a-l robi sau de a-l da morţii, l-a lăsat cu viaţă, mulţumindu-se doar a-i scoate ochii şi a-l osândi să se chinuiască până la sfârşitul veacului în orbire şi singurătate. Oraşul vecin cu palatul l-a schimbat, prin farmecele sale, într-acea baltă mare ce vezi colo, palatul l-a pustiit precum vezi şi a lăsat cu viaţă numai pe surorile noastre, caprele, ca să-i momească foamea cu lăptişorul lor, şi pe mine. Noroc pe el că ai venit dumneata, te-ai lipit pe lângă dânsul şi i-ai îndulcit mult viaţa; acum însă cred că i-a sosit ceasul.

33

— Frate, frate, strigă Niţu, nu-ţi face păcat cu el; iartă-l, că e destul de amărât!

— Nu-l dau pierzării, răspunse calul, deşi ar fi fost vrednic de toată asprimea mâniei mele, dar am să-i fac şi eu acum una ca să nu-i mai dea inima brânci la rele.

— Aş! Tot de rele îi arde lui acum!...

— Ei, măre! Se vede că eşti nepriceput; ia să capete el iarăşi ochii şi oi vedea dumneata cum îşi aleargă el iarăşi calul şi cum începe iarăşi să taie şi să spânzure.

— Eu nu crez, frate; dimpotrivă, eu crez că dacă te-ar vedea acum scăpat d-atâtea nevoi, i s-ar face milă de tine şi te-ar face iarăşi om cum ai fost.

— Nu trage asemenea nădejde, fătul meu, răspunse calul clătinând din cap. Tu nu ştii cât e de spurcat la inimă; dac-ar ajunge iarăşi în starea în care a fost, mă prind că, drept mulţumire pentru tot ce i-ai făcut, s-ar repezi să te sfâşie pe tine, binefăcătorul său. Cât despre mine... adu-ţi aminte cu ce stăruinţă te-a îndemnat să nu încerci să umbli la închisoarea mea.

Niţu prinsese atât de multă milă de bătrânul zmeu, cu care trăise atâta vreme, încât, cu toate spaimele calului, tot se hotărî

d-a face ce o face ca să-i vie într-ajutor.

34

Ştiind bine că fratele său calul o să se împotrivească foarte mult la hotărârea sa, nu-i spuse verde ce avea de gând să facă, ci-l întrebă pe departe în ce parte de loc ar fi moşia zânei, ce fel de fiinţă era ea şi ce-i plăcea mai mult ei.

După ce află tot ce-i trebui, băieţandrul nostru, într-o zi, cam după nămiezi, o porni spre partea moşiilor zânei şi, intrând în cuprinsurile ei, se abătu din cale şi, aşezându-se pe un buştean sub un copac stufos, începu să zică din fluier o doină aşa de duioasă, încât chiar păsările statură din cântec să-l asculte, fermecate de asemenea viers frumos.

Pe când cânta mai cu foc şi pe când chiar vitele ce păşteau prin pădure lăsaseră păscutul şi se făcuseră roată în jurul lui ascultându-l, deodată se făcu un zgomot mare ca şi cum s-ar fi iscat o furtună mare şi se ivi în capul unei cărări o fetişcană frumoasă ca un luceafăr şi mândră ca o împărătească.

El se făcu că n-o vede şi-şi urmă cântecul uitându-se însă la ea cu coada ochiului şi măsurând-o de sus până jos. Ea, văzându-l, se opri în loc, se aşeză binişor p-alt buştean, fără să facă cel mai mic zgomot şi se puse d-asculta cu poftă acel cântec fermecător.

35

După ce sfârşi doina cea duioasă, Niţu începu o horă, ştii d-acelea care face să salte în sus lemnele şi pietrele. Zâna, cum o auzi, nu se putu opri d-a sări în sus voioasă; caprele împreună cu oile se puseră şi ele să danseze pe pajiştea cea verde, întocmai ca oamenii şi chiar neînsufleţitele începură să salte ca şi cum ar fi vrut să joace. Atunci cântăreţul se sculă şi el de pe buştean şi fără să înceteze din cântec o luă pe drumul pe care venise şi merse fără să se uite înapoi până ce intră în cuprinsurile zmeului, urmat fiind de zână şi de vitele sale care jucau întruna.

Trecând dincolo de hotar, zâna se opri în loc şi strigă din băierile inimii:

— Ah, câine de Făt-Frumos, de ce nu mai stătuşi o clipă? Căci cântecul tău mi-a rănit inima.

Niţu nu răspunse nimic, ci-şi băgă fluierul în sân şi p-aci ţi-e

drumul, dând fuga spre palat.

Ajungând acolo nu spuse nimic calului, ci se duse de îmbucă ceva, îngriji şi de zmeu şi apoi se culcă.

A doua zi dimineaţă plecă cu caprele tot spre partea moşiei zânei, îi trecu hotarul fără cea mai mică sfială şi aşezându-se pe acelaşi buştean ca şi în ziua trecută, începu să cânte cu îndoit foc.

36

Zâna, auzind iarăşi cântecul, veni fuga de se aşeză pe celălalt buştean şi începu să asculte; dar, pe la mijlocul cântecului, Niţu se opri din cântat, ascunse iute fluierul în sân şi calcă cu piciorul pe o trestie ce zăcea pe pământ.

— Ah! Ce făcuşi? strigă zâna sărind în sus plină de ciudă şi apropiindu-se de dânsul.

— Spărsei fluierul că nu mai cânta bine, răspunse băiatul.

— Vai de mine, ce păcat! Ce frumos cântai cu el! Şi nu mai poţi face altul?

— Ba aş face dacă aş avea inimă de corn.

— D-aia te vaiţi? Corni sunt destui prin pădurea mea.

— O fi, dar n-are cine să-mi ajute ca să spintec cornul ca să îi scot inima.

— Îţi ajut eu.

— Dumneata, dar o să poţi?

— O! O! D-asta nu purta grijă.

— Bine, dacă e aşa, să cercăm.

După ce roti el ochii împrejur, zări într-un stufiş de copaci un corn înalt şi groscior; şi cât te ştergi la un ochi îl doborî la pământ cu barda ce-o avea la brâu, după aceea dezlipi tulpina de crăci şi apoi începu să spintece tulpina de la un capăt până la celălalt.

37

— Dar ce faci? întrebă zâna mirându-se de lucrul său.

— Spintec tulpina până la jumătate şi apoi îl sparg astfel ca să rămâie inima copacului întreagă întreguliţă. Acolo să-ţi văz puterea dumitale cea lăudată.

După ce spintecă buşteanul de la un capăt la celălalt, Niţu făcu trei pene ţepene şi începu să le bată în spintecătură:

— Acum pune mâinile şi trage vârtos! zise el, trăgând şi el

dintr-o parte.

Zâna băgă mânuşiţele sale ca zahărul în despicătură şi începu şi ea să tragă; dar deodată băiatul scoase iute p-ale sale, izbi cu barda în pana cea mai adânc vârâtă de sări cât colo şi zâna scoase un ţipăt groaznic de durere simţin-du-şi mâinile apucate în buştean.

Atunci Niţu se întoarse spre dânsa râzând fără să-i pese de ţipetele şi zvârcolirile ei de durere şi îi zise:

— Ei, zânişoară, ia să-ţi văz puterea cea lăudată: cearcă-te de-ţi scoate mâinile din buştean ca să te văd şi eu că eşti voinică.

— Ah, duşmane ce eşti, m-ai mâncat friptă, strigă biata fată plângând de durere. Scapă-mă şi te fac mai bogat ca un împărat.

— Nu te scap decât atunci când îmi vei da ochii zmeului.

— Ochii zmeului? strigă ea uitându-se la el lung. Se vede, sărace, că nu ştii ce ceri! Poate că ţi s-a urât cu viaţa.

— Ce-ţi pasă? Dacă îţi place să scapi, dă-mi-i!

— Dă-mi drumul şi ţi-i dau.

— Degrabă ţi-o fi? Spune-mi unde sunt, că am eu picioruşe ca să mă duc să-i iau.

— Du-te dacă e aşa şi sapă la rădăcina stejarului din răscrucea drumului pe unde ai venit şi vei găsi o cutiuţă de argint în care sunt ascunşi ochii ce cauţi.

Niţu se duse ca vântul, dar într-o clipă se întoarse şi-i zise:

— M-ai minţit, leliţă, şi cu o izbitură de bardă făcu să sară în sus a doua pană şi pe zână să scoată un ţipăt şi mai sfâşietor.

— Ah, strigă ea plângând, aibi milă de tine-reţele mele şi dă-mi drumul, că ţie nu ţi-am făcut niciun rău.

— Lasă, că nici ţie nu ţi-a fost milă de bietul zmeu!

— Ah, sărmane, nu ştii de cine ţi-e milă ţie; acel zmeu este o fiară spurcată care, cum te va vedea, va sări la tine ca să te mănânce.

— Fie, eu voi să-l fac să vadă.

— Dacă vrei cu orice preţ, du-te la palatul lui, sapă la da din urmă treaptă a scării şi sub lespedea de marmură vei găsi cutia

cu ochii.

Niţu se duse, dar peste un ceas se întoarse gâfâind şi aruncă în sus şi cea din urmă pană, care făcu pe zână să scoată ţipete şi mai groaznice şi îi zise:

— M-ai minţit şi de astă dată; dacă mă vei minţi şi a treia oară să ştii că am să te omor.

— Acum nu te mai mint, răspunse zâna plângând, însă fiindcă mi-e milă de tineretele tale îţi zic încă o dată, bagă de seamă la ceea ce faci şi gândeşte-te.

— M-am gândit, m-am răzgândit, strigă el, grăbeşte-te de spune, că de nu, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul.

— Ascultă, dragul meu, zise zâna oftând, văz bine că aţa te trage spre pieire, dar fiindcă-ţi voi binele cu tot dinadinsul, căci ar fi păcat să moară un flăcăiandru mândru ca tine pentru o căzătură de unchiaş, ascultă ce-ţi spui şi bagă-le bine în cap. Cum va căpăta zmeul iarăşi vederile, se va năpusti spre tine ca să te mănânce; tu atunci spune-i că zâna e în urma paşilor tăi şi vine ca

să-l răpuie; el se va speria şi va cere ca să-l ascunzi. Ridică atunci talpa casei, că eşti destul de puternic, vâră-l în ascunzătoarea de sub ea şi lasă-l acolo că de scăpat nu mai scapă.

— Bine, aşa voi face, dar spune-mi întâi unde sunt ochii?

— Ochii sunt sub a treia talpă despre soare răsare de la puţul ce se află în faţa palatului meu. Du-te, scormoneşte puţin în nisip şi o să găseşti cutia; scoate apă din puţ, umple cutia cu apă şi, când ajungi la zmeu, spală locul din care s-au scos ochii cu apă din cutie, apoi aşază ochii la loc şi iarăşi spală-i cu apa ce a mai rămas.

Băiatul plecă şi, găsind ochii, se duse la zmeu şi făcu aşa cum l-a învăţat ea, dar uită d-a se întoarce la ea ca să-i dea drumul.

— Tată, tată, zise el intrând în cămara zmeului, ce ai face tu când ai recăpăta ochii?

— Ochii mei, răspunse zmeul dând din cap, nu se recapătă aşa lesne, căci sunt nişte mâini din care nimeni nu poate să-i smulgă.

— Dar dacă i-ar smulge cineva?

— Asta nu e cu putinţă.

— Dar dacă arfi, dacă i-aş smulge eu ce mi-ai face?
41

— Ah, fiul meu, să nu încerci o asemenea nebunie, căci te-ai pierde desigur şi împreună cu tine sunt şi eu pierdut.

— Dar dacă nu m-oi pierde şi ţi-aş aduce ochii teafăr şi nevătămat şi dacă ţi i-aş pune la loc ce mi-ai face?

— Te-aş mânca de bucurie.

— M-ai mânca! strigă Niţu înfiorându-se, aducându-şi aminte de ce i-a zis calul şi zâna.

— Adică te-aş face într-adevăr fiul meu, ţi-aş da bogăţii împărăteşti, te-aş sui pe tronul strămoşilor mei.

— Atunci stai şi nu te mişca, tată, ca să-ţi aşez ochii la loc, căci sunt în mâinile mele.

Auzind aceste cuvinte din gura băiatului, zmeul scoase un ţipăt groaznic şi căzu ca mort pe scânduri cu faţa în sus.

Niţu numaidecât scoase ochii din cutie, spălă faţa zmeului cu apă dintr-însa, aşeză ochii la loc, iar îi spălă cu apă şi apoi trase pleoapele la loc şi zmeul căzu într-un fel de amorţeală în care rămase adâncit mai bine de un ceas.

Când se deşteptă zmeul şi deschise ochii scoase un ţipăt de bucurie, începu să-i mişte de colo până colo şi să se uite în toate părţile cu
42

mirare. După aceea se sculă în sus şi văzând băiatul în casă îi zise răstit:

— Cine eşti tu şi ce cauţi în palatul meu?

— Ce fel, tată, răspunse Niţu mirat., nu mă recunoşti?

— A? Tu! Tu eşti, băiete? Dar ştii tu că eşti frumuşel şi grăsuliu! Zău că-mi vine să te hăpăiesc.

Auzind aceste cuvinte băiatul, şi văzând că zmeul deschide o gură cât toate zilele, îngheţă ca şi cum ar fi intrat de şapte palme în pământ, dar nu-şi pierdu cumpătul, ci răspunse îndată:

— Se poate, tată, căci bună hrană am găsit la casa ta, dar vorbeşte mai încet să nu te auză zâna.

— Care zână? întrebă zmeul înfiorându-se.

— Zâna de la care am furat ochii şi care mă urmăreşte cu foc şi urgie.

— Şi nu mi-o spui! strigă zmeul dând din colţ în colţ. Ah, m-ai

mâncat fript! Cine dracu te-a pus s-o scorneşti cu aceşti ochi care are să-mi răpuie viaţa? Căci cum am trăit atâta vreme fără de ei, trăiam eu şi d-acum încolo.

— De unde am ştiut eu că dumneata, coşcogeamite zmeul, ţi-este frică de-un cap de muiere?

— Tu nu ştii ce muiere afurisită este aceea; să nu pierdem vremea în zadar; degrabă as-

cunde-mă, vâră-mă în gaură de şarpe, ca să nu dea zâna peste mine.

— Unde să te ascund?

— Ştiu şi eu! Nu mai mă taie capul la nimic, mi-am pierdut cumpătul.

— Să te ascund în închisoarea calului?

— O, nu, ferească Dumenezeu! Aş scăpa din-tr-o gheară ca să caz în alta. Numai în tainiţa de sub talpa casei aş putea găsi scăpare, dar n-are cine să mă bage acolo.

— Te bag eu, tată.

— Tu! Poţi tu, fătul meu, să ridici talpa de care e sprijinită casa întreagă?

— Să fac o cercare, dacă vrei.

— Să te văz cât îţi poate pielea.

Băiatul ieşi afară urmat de zmeul care tremura ca varga şi se uita în toate părţile, apucă talpa casei cu mâinile sale puternice, o ridică puţin în sus, talpa trosni şi casa se clătină niţel, dar băiatul nu slăbi deloc talpa, ci numaidecât se opinti ţeapăn, puse umărul şi talpa se ridică atât cât să se poată strecura un om sub ea.

Zmeul, care dârdâia, aştepta; cum văzu deschizătura, se strecură pe sub tălpoi, sări iute în tainiţă şi până să lase băiatul talpa la loc zise:

— Zâna are să mă caute nouă zile încheiate; tu, ca să mă hrăneşti, ia un jghebuleţ cu o ţeava la capăt, vâră-l pe sub talpă până la gura mea şi toarnă-mi lapte călduţ prin el.

— Bine, aşa voi face, tată, zise băiatul lăsând talpa la loc.

După ce se descotorosi de zmeu, Niţu alergă la cal şi-i spuse tot ce a făcut şi tot ce era să pată.

— Bine că ai scăpat numai cu atât, răspunse calul; aşa păţeşte cine nu se astâmpără; pe dracul l-ai cătat, pe dracul l-ai găsit.

— Nu e mai bine acum c-am scăpat de zmeu? întrebă băiatul.

— Bine, dar nu prea, căci zmeul nu e mort şi dracul care n-are de lucru poate să-l facă să scape. Până nu l-om vedea mort umflat, să nu ne culcăm fără de grijă.

— Dar cum să facem ca să omoram pe zmeu?

— Lasă-l pe mâna mea, zise calul, că am eu ac de cojocul lui.

— Bine, atunci ţi-l dau pe mână.

— Deocamdată să-l mai lăsăm, căci cum e de îndârjit, poate să se umfle o dată şi să răstoarne casa; mai cuminte e să aşteptăm ca să-i facem de petrecanie tocmai a noua zi.

45

Niţu se ţinu aşadar de făgăduiala ce dăduse zmeului, făcu un jgheab care mergea până la gura lui, îi turna pe el lapte călduţ dimineaţa şi seara, dar din ce în ce-i da mai câte puţin.

Deocamdată zmeul nu băgă de seamă şi nu se plânse, fiind mulţumit, de frica zânei care-l făcea să tresară şi să îngheţe la auzul celui mai uşurel zgomot; dar de la a şasea zi el începu să ceară mâncare mai multă, că a slăbit, însă băiatul îi răspunse că zâna, înfuriată de renghiul ce i s-a jucat, a pus mâna pe toate caprele şi numai două dintre ele au putut să scape ca să nu-l lase să moară de foame.

într-acea zi zmeul vorbi cu glas ţeapăn, dând să se înţeleagă că era încă voinic, dar a doua şi a treia zi începu să miorlăie întocmai ca o pisică moartă de foame.

— Acum este vremea, zise calul.

A doua zi, când se duse Niţu să-i ducă de mâncare, zmeul îi zise:

— Copilule, fă ce-oi face de-mi dă mâncare mai multă şi laptele ceva mai călduţ ca să prinz putere, căci a sosit vremea ca să scap din închisoare şi aş voi ca să-ţi dau şi eu puţin ajutor puind spinarea spre a ridica astă namilă de bârnă.

46

— Aşa voi face, tată, fii fără grijă, răspunse băiatul intrând în casă.

Aşa şi făcu Niţu; peste un ceas veni cu un cazan plin cu lapte

în clocote şi începu să-l toarne pe jgheab. Zmeul, flămând cum era, sta cu gura căscată şi înghiţi acel lapte clocotit fără să poată să se dea înapoi, căci nu avea loc de strâmtoare nici să strige sau să închidă gura, că laptele curgea întruna şi îl oprea să strige.

Durerile ce simţi fură atât de cumplite, încât îl făcură să scoată nişte ţipete răguşite şi să se zbuciume şi cu el se clătină casa întreagă.

După ce sfârşi laptele el abia putu să strige.

— Apă!

— Ce, te-ai fript? întrebă băiatul.

— Apă, apă, repetă zmeul urlând.

— Acuşica, acuşica; alerg spre casă ca să-ţi aduc, răspunse băiatul.

După câteva minute, Niţu se întoarse cu un ceaun în mână şi turnă pe jgheab ceva alb şi strălucitor ca argintul. Era plumb topit. Zmeul înghiţi cu nesaţ astă băutură ucigătoare şi numaidecât casa se cutremură cu putere, încât căzu un colţ împreună cu o parte din învelitoare; după aceea se auzi un trosnet îngrozitor şi o plesnitură

şi mai îngrozitoare. Palatul căzu grămadă peste locul în care zăcea zmeul şi şiroaie de sânge negru începură să se prelingă pe sub talpa casei.

— A crăpat necuratul! strigă calul. Acum nu mai avem de ce mai sta aici; haidem să ne luăm lumea în cap.

— Haidem, răspunse Niţu.

Palatul zmeului căzuse, dar nu tot; cămările în care erau închise comorile şi bogăţiile zmeului rămaseră nevătămate şi se dărâmară numai ocniţele cele goale în care îşi mâncase bietul Niţu amarul în cei mai frumoşi ani, adică aceia ai tinereţii, îngrijind şi hrănind ca p-un pui orb pe zmeul cel trufaş.

După astă întâmplare, Niţu alergă spre cămările cele zdravene, îşi umplu sânul cu pietre preţioase, îşi făcu o boccea groasă din cele mai frumoase haine şi încalecă pe cal.

Fratele zmeului, în loc d-a merge ca toţi caii pe drumul cel mare ce şerpuia pe sub copacii pădurii, îşi făcu vânt spre slava cerului şi zbură spre soare-răsare, şi merse, merse prin ăl nemăsurat văzduh cât ţinu ziulica de mare fără să se oprească

undeva ca să-şi momească foamea. Tocmai după scăpătatul soarelui începu să se

48

coboare spre pământ şi, când se coborî, se văzu la poarta unui oraş mare şi mândru, în mijlocul căruia strălucea în sfinţitul soarelui turlele de argint ale unui palat împărătesc. Intrând în oraş, calul îi zise:

— Stăpâne, te-am adus aici ca să te căpătuiesc.

— Ce fel, prietene? întrebă Niţu. Din starea ce a rămas de la zmeu eu nu am nicio parte?

— Ba da, toată e a ta, dar omului nu-i trebuie numai stare ca să fie pe deplin căpătuit, ci şi o nevastă mândră şi cuminte, căci nevasta bună e comoară în casa omului, pe când cea rea, de-ar aduce bărbatul cu carul, şi ea ar risipi prin urechile acului, tot s-ar alege de casă praful şi pulberea.

— Şi aici se află ursita mea?

— Da, într-acele palaturi strălucitoare. Vezi aceşti voinici mândri şi strălucitori care îşi aleargă caii în toate părţile? Toţi sunt feciori de împăraţi şi viteji de care s-a dus pomina în toată lumea. Ei s-au adunat aci, căci împăratul acestor locuri a făgăduit că viteazul care va birui în alergarea cailor, în jocul inelelor şi va prinde mărul de aur pe care-l va arunca fata lui de la fereastră de sus, va lua de soţie pe fiică-sa, care e o minune în frumuseţe şi înţelepciune.

49

— Şi tocmai pe mine m-ai găsit ca să mă lupt cu atâţia fii de împăraţi şi de viteji şi să capăt mărul de aur?

— Da, şi ca să-i întreci pe toţi, am să te fac să fii iubit de împărătiţa nu numai pentru hainele şi bogăţiile tale, ci pentru tine singur. Am să te fac urât şi sărăcăcios şi cu toate astea să moară fata împăratului după tine.

— Astea sunt basme.

— Oi trăi şi oi vedea.

Intrând în mijlocul oraşului nu mai puteai să umbli pe străzi de mulţimea de bogătaşi ce mişuna de colo până colo, îmboldindu-se. Oraşul părea că se află în ajunul unei sărbători şi mai c-aşa era, căci a doua zi era să aibă loc, în marginea oraşului, acea alergare de cai la care avea să ia parte cei mai frumoşi feciori

de domni şi de împăraţi, care veniseră din toate părţile spre a fi încoronaţi de împăratul acestor locuri şi de fiica sa. Pe străzi, din zori de ziuă, nu mai era cu putinţă să umble cineva de înghesuială, căci la astă privelişte frumoasă se adunase toată lumea dimprejur şi veniseră mulţi din părinţii tinerilor să fie de faţă la izbânda lor.

Niţu, călare pe calul său, intră într-un han, nebăgat în seamă, îmbucă ceva, dete calului

grăunţe din destul şi apoi se culcă. A doua zi se sculă dis-de-dimineaţă, apucă şi el ca toată lumea calea spre câmpia din marginea oraşului şi merse până la locul de alergare. Ajungând acolo el nu se aşeză ca toată lumea în rândul privitorilor, pe marginea locului însemnat pentru alergarea cailor, ci intră chiar în locul hotărât pentru alergători.

Văzându-l că se aşază şi el într-atâţi mândri voinici cu haine strălucitoare şi cu cai de mare preţ, el care purta nişte haine care nu băteau deloc la ochi, care încăleca o răpciugă de cal, slabă şi spetită, şi care când îşi dete coiful jos din cap lăsă să se vază o ţeastă de cap fără fir de păr pe dânsul, toată lumea începu să-l huiduiască şi să strige, care mai de care:

— Lată-l pe Cheleş împărat!

Nobilii alergători se supărară văzându-se alături cu asemenea om sărman, dar nu putură să-l depărteze că aşa era porunca împărătească: să ia parte la întrecere toţi care s-or bizui că pot să biruiască.

Cheleş împărat, căci de acum încolo aşa-l vom numi, nu se supără văzând pe toţi tinerii cei strălucitori că-i întorc spatele, ci se aşeză la urmă de tot şi, când porniră caii, el nu se repezi în goana

cea mare cum făcuseră ceilalţi, ci porni în trapul cel mic, astfel că într-o clipă se văzu rămas mult în urmă.

— Lată, Cheleş împărat e gata de-a lua coroana din mâna împărătiţei! Cheleş împărat a întrecut în neputinţă pe cei mai nevoiaşi! Bravo,
Cheleş împărat! strigă mulţimea bătând din palme şi luându-l în bătaie de joc.

Ei râseră şi făcură chef, dar nu multă vreme, căci gloaba se schimbă în armăsar în văzul tuturor, sângele i se aprinse, ochii i se înflăcărară, din nări începu să-i iasă scântei de foc, picioarele începură să se arunce înainte cu repeziciune ca şi cum ar fi zburat şi din cel din urmă se văzu trecând pe lângă toţi biruitorii săi şi ajungând la ţintă cel dintâi. Ăst sfârşit neprevăzut uimi pe toată lumea şi când văzu pe neaşteptatul biruitor întorcându-se la tronul împărătesc încoronat de însuşi mâna împărătiţei, din toate piepturile izbucni strigătul:

— Trăiască Cheleş împărat!

Tuturor le era silă să se uite spre acest tânăr cu capul chel, tuturor le era urât, căci îi sta rău de pomină, dar împăratului i se păru şi mai urât; numai fetei sale nu-i păru aşa de pocit; dimpotrivă, când mâna sa atinse capul lui ca să-i puie

coroana pe frunte, mâna începu să-i tremure şi simţi ca un fior rece că-i trece prin trup.

Lumea îl petrecu apoi în alai până la locuinţa sa, unii minunându-se de biruinţa lui şi cei mai mulţi luându-l în bătaie de joc, apoi după ce mai strigară şi mai râseră câtva, se împrăştiară.

Rămâind singur, Niţu începu să plângă de necaz şi să arunce cât colo băşica de bou ce avea în cap, dar calul îl opri şi-l mângâie zicându-i:

— Nu te întrista, căci numai cu chipul acesta ai putut să atragi spre tine privirea împărătiţei! Ce-ţi pasă de toată lumea dacă ea a tresărit când te-a atins? Mergi înainte cu curaj şi cu nădejde, căci vei birui!

A doua zi avu loc lupta cu inelele, chiar în curtea palatului împărătesc; tinerii feciori de împăraţi se întrecură care mai de care să capete coroana biruinţei; lumea iarăşi râse de Cheleş împărat, dar şi de astă dată tot el rămase biruitor şi luă coroana din mâna împărătiţei care, când se atinse de el, tremură şi mai tare şi se îngălbeni puţin.

Pân-aci împăratul râse de Cheleş împărat, şi luă în glumă îndrăzneala lui de-a se lupta cu atâţia feciori de împăraţi ca să capete pe fiica sa de nevastă, dar după ce văzu şi văzu că el pân-aci

a bătut pe toţi potrivnicii lui, începu să se teamă că poate să biruiască şi a treia oară şi atunci legea îl îndatora să-l facă ginere dacă fiică-sa nu se va împotrivi.

Deşi nu-i dădu deloc prin cap că fiică-sa va primi bucuros ca să aibă de bărbat o aşa schi-lodenie de om, totuşi trimise un om credincios al lui ca să se ducă la hanul unde se afla flăcăul cel biruitor, ca să-i dea oricâţi bani va cere, numai să plece şi să nu ia parte la lupta cu mărul de aur; dar trimisul său se întoarse înapoi fără de ispravă, spuindu-i că Cheleş, cu toată sărăcia lui, n-a vrut să primească oricâţi bani i-ar da.

A treia zi fu şi cea din urmă luptă; feciori de împăraţi se adunară în curtea palatului cu mult mai înainte de ceasul hotărât pentru luptă, înveşmântaţi în hainele cele mai strălucitoare şi începură să-şi joace caii pe sub ferestrele împărătiţei, până să sosească ceasul de luptă; lumea, asemenea, începu să se adune şi să caşte gura spre aşa mandreţe de privelişte şi chiar cei de la curtea împărătească se iviră în balconul de unde împărătiţa avea să arunce mărul; nicăieri nu se vedea Cheleş şi toată lumea se întreba ce s-a făcut frumosul luptător?

Ceasul hotărât de luptă nu sosise, cu toate acestea împărătiţa se ivi în balcon şi dete semnul de începere. Tinerii se făcură roată sub balcon, împărătiţa aruncă mărul în jos, toţi se repeziră în goana cailor şi cu săbiile scoase ca să prinză mărul în zbor crestându-l cu ascuţişul săbiei, dar niciunul nu-l nimeri şi mărul căzu în praf.

Slujitorii împărăteşti luară mărul de jos şi-l duseră iarăşi sus; împărătiţa îl aruncă a doua oară, dar şi de astă dată mărul nu fu norocit. Când fu dus spre a fi aruncat pentru a treia oară, se auzi un zgomot mare în mulţime şi din toate gurile ieşi cuvântul:

— Cheleş împărat!

într-adevăr băiatul venea într-o fugă şi se vârî în mulţimea de luptători tocmai în minutul în care împărătiţa arunca mărul pentru a treia oară.

De astă dată mărul nu căzu pe jos, ci rămase spânzurat în văzduh aninat de sabia lui Cheleş, care-l spintecase mai până la mijloc. Văzând această minune, toată lumea începu să bată din

palme şi să strige:

— Să trăiască Cheleş împărat, ginerele împă ratului nostru!

Feciorii de împăraţi şi împăratul plesneau de necaz şi se uitau spre împărătiţa ca să o auză

zicând că nu vrea să ia de bărbat asemenea pocitanie; dar pe neaşteptate împărătiţa se dete jos din balcon şi, coborând în curte, zise tatălui său:

— Tată, primesc de bărbat pe acela ce mi-a hotărât Dumnezeu şi vrednicia sa.

— Ce fel, fata mea, strigă împăratul spumegând de mânie, primeşti tu să fii soţia acestei pocitanii de om?

— Da, tată.

— Gândeşte-te, fata mea, la pasul ce faci.

— M-am gândit, tată.

— Dacă e aşa, fie precum vrei; du-te cu el unde-ţi place, dar să ştii că fata mea nu mai eşti. Te dezmoştenesc şi te părăsesc măcar de te-aş vedea murind de foame.

— Bine, tată, aşa să fie, dacă astfel ţi-este voia, răspunse fata apucând mâna bărbatului său şi ieşind apoi cu fruntea sus din curtea palatului părintesc.

De a doua zi curtea împărătească începu să se golească de mândrii feciori de împăraţi şi în trei zile nu mai rămase picior de om străin. Niţu se cunună cu fata împăratului, într-o bisericuţă mică, fără de niciun zgomot şi împăratul se închise în palaturile sale şi îşi puse cenuşă pe cap

ca şi cum i-ar fi pierit un neam de aproape de necazul ce-i pricinuise fiica sa c-a prins bucuros să se mărite cu un mojic.

Tânăra pereche stătu câtăva vreme cum putu şi unde putu, dar pe urmă se aşeză într-un bordei ce-şi clădi pe un maidan din vecinătatea palatului şi începu să-şi câştige pâinea cu munca mâinilor sale. Împărătiţa uită că era fată de împărat şi de dragostea bărbatului său, cât era ziulica de mare, nu mai sta la un loc: făcea pâine, gătea bucate, cosea haine, mătura, deretica, în sfârşit era cu desăvârşire o femeie harnică şi ţinea casa sa dichisită ca o oglindă.

Ce nu face dragostea?

Bordeiul lor era drept în faţa porţii celei mari a palatului. Împăratul, aflând că fiică-sa sta în-tr-însul, voi s-o mute într-alt loc şi să-i dea o casă mai bună, unde s-o îngrijească mai bine, nevoind să dea ochi cu sărăcia sa când va ieşi la plimbare; dar nu fu chip ca s-o înduplece. Fu dar silit să lase în părăsire poarta cea mare şi să iasă pe poarta din dos.

în sfârşit sosi şi iama, o iarnă grea şi friguroasă; cât ţinu vara, băiatul trăi cum trăi, târâş-grăpiş, dar când veni alba în sat şi nu mai fu chip

de muncă, sărăcia începu să-şi arate colţii şi prin casă să nu se găsească de nici unele. El se arătă foarte deznădăjduit, dar împărătiţa, în loc de-a face ca el, începu să-l încurajeze şi să-i zică: bun e Dumnezeu.

într-o zi, când frigul era mai simţitor ca oricând şi în bătătură n-avea nici băţ de lemn, împărătiţa se îmbrăcă cu ce găsi mai gros prin casă şi se duse la curte ca să roage pe tatăl său să-şi facă milă s-o ajute dacă nu ca pe fiica sa, cel puţin ca pe cel din urmă argat al său; dar împăratul îi trimise vorbă că n-are fată, fiica sa fiind de mult moartă, şi dete poruncă să dea afară în brânci pe cerşetoare.

Vătaful de curte văzând asemenea neomenoasă purtare din partea câinosului de tată şi văzând pe fosta sa stăpână ieşind din casa tatălui său cu lacrimile pe obraz cât pumnul, i se făcu milă de dânsa, umplu o căruţă cu lemne, altă căruţă cu merinde şi le duse pe bătătura bordeiului şi le lăsă acolo fără să spuie de unde erau. Ăst ajutor şi altele, aduse mai apoi asemenea pe furiş, scăpară pe bieţii tineri de lipsă şi-i făcură să treacă iarna cu bine.

Cum dete în primăvară, un vecin puternic se ridică cu război împotriva tatălui împărătiţei şi

năvăli în cuprinsurile sale. Împăratul umblă de colo până colo ca să-şi strângă ostile şi să capete ajutoare, dar ostile sale erau prea puţine şi din împăraţii care-i juraseră de atâtea ori prieteşug şi benchetuiseră cu el la masă, nu vru niciunul să-i dea un om măcar.

Neavând fecior ca să-l pună în fruntea oştilor sale şi niciun

boier din cei pricepuţi într-ale războiului, împăratul trimise pe la toţi feciorii de împăraţi care fuseseră în vară la curtea sa spre a se lua la întrecere şi-i rugă pe fiecare ca să se pună în capul oştilor sale; dar nici de astă dată n-avu noroc.

Tocmai când se crezu mai părăsit şi mai urgisit de toată lumea, auzi că un oştean necunoscut, îmbrăcat de sus până jos într-o za groasă de argint şi cu obrăzarul coifului lăsat în jos, ceru voie împăratului ca să se pună în fruntea oştilor sale, fără însă să spună cine era.

împăratul, aflând că duşmanul se apropia întruna şi era mai gata să-i înconjoare oraşul, îi dădu voie şi necunoscutul plecă cu ostile chiarân acea zi şi a doua zi de dimineaţă se izbi cu duşmanul. Izbitura fu neaşteptată: duşmanul, deprins de-a înainta fără să întâmpine împotrivire, fu

apucat fără de veste, dar totuşi se război vârtos ştiindu-se tare în număr şi în bărbăţie. Deşi în cele dintâi minute vrăjmaşii fură foarte tulburaţi şi zăpăciţi de nu ştiau ce fac, în cele din urmă îşi veniră în fire şi mai ar fi dovedit ostile împăratului dacă n-ar fi avut în fruntea lor pe necunoscutul oştean.

Acesta intră cu sabia în mână în mijlocul duşmanilor, culcă la pământ ca secerătorul spicele toată fiinţa vie ce întâlnea în cale şi împrăştie ca pleava orice împotrivire întâmpina. Văzând că nimeni nu putea să se măsoare cu dânsul şi orice împotrivire rămânea fără de folos, căci izbiturile cele mai cumplite nu puteau nici măcar să-l cresteze, luptătorii începură să fugă cu sutele îndată ce-l vedeau ivindu-se şi-l lăsară să zboare în voie cu groaznicul său cal peste stârvurile celor căzuţi de la un capăt la celălalt al câmpului de bătălie.

Pilda harnicului căpitan făcu pe ostaşii împăratului să se ruşineze şi să se pună şi ei pe lucru cu bărbăţie, astfel că până la asfinţitul soarelui izbutiră să dovedească cu totul pe duşmani şi să robească chiar pe împăratul lor.

A doua zi de dimineaţă, biruitorii intrară în oraş încărcaţi de prăzi şi înaintea lor îşi juca calul groaznicul străin.

împăratul, urmat de tot norodul, ieşi întru întâmpinarea lor până la poarta cetăţii şi dându-se jos din trăsura împărătească,

se repezi să cuprindă în braţe pe mântuitorul său. Atunci el îşi scoase coiful din cap şi, văzându-l, toţi strigară:

— E Cheleş împărat!

Văzând o asemenea purtare de la acela pe care l-a lăsat să moară de foame în puterea iernii, împăratul fu cuprins de înduioşare şi de mustrare de cuget, uită cine era şi înaintea cui era şi căzu în genunchi, în praf, podidindu-l plânsul.

Niţu sări iute de pe cal şi luând pe bătrân în braţe îl sui repede în trăsură, încalecă şi el şi intrară în oraş urmaţi de ostăşime şi norod.

în oraş, casele toate erau împodobite cu steaguri şi covoare, lumea era grămadă pe dinaintea prăvăliilor, la ferestre şi chiar pe case stau grămadă fel de fel de oameni şi toţi cum îl vedeau strigau:

— Ce frumos tânăr! Păcat că e chel!

Ajungând în dreptul palatului, ieşi din bordeiul sărăcăcios împărătiţa îmbrăcată în nişte haine numai aur şi pietre scumpe şi, încălecând şi ea pe un cal alb ca zăpada, se aşeză în rând cu bărbatul său şi intră în curtea palatului.

Acolo era Îmbulzeală şi mai mare, boierii şi bogătaşii împărăţiei, care se ascunseseră când ţara era în primejdie, ieşiră ca ciupercile la iveală îndată ce trecu primejdia şi alergară înghesuindu-se ca să ia parte la praznicul şi petrecerile biruinţei. Acolo se aflau mai toţi aceia ce râseseră de bietul băiat chel.

Niţu, văzându-i că dau năvală cu aşa mare sârguinţă, se uită lung la ei şi până să nu desca-lece puse mâna la cap, apucă băşica şi după aceea o trase cu putere şi frumosul său păr căzu inele pe latul său spate şi făcu pe toţi privitorii să scoată un ţipăt de mirare şi pe nevastă-sa, care nu era mai puţin mirată, să-l sărute cu poftă de faţă cu toată lumea.

împăratul, de bucurie, sărbători din nou cununia fiicei sale cu mântuitorul tronului său, îl puse însuşi pe tronul strămoşilor săi şi-l înfăţişă la toată lumea ca pe urmaşul şi moştenitorul său. Banchetul şi veselia ţinură o săptămână încheiată.

După ce se sfârşiră petrecerile şi veseliile, Niţu se duse la împăratul şi-i zise:

— Tată, m-ai crezut că sunt sărac, află că sunt poate mai bogat ca măria-ta; m-ai crezut că sunt un nemernic de pe drum,

află că am şi eu o

împărăţie mult mai mare ca a înălţimii tale. Ai crezut iarăşi că sunt o pocitanie de om, vezi că şi la chip sunt om ca toţi oamenii. M-am prefăcut sărman, sărac şi urât ca să-mi găsesc o nevastă care să mă iubească numai pentru mine şi Dumnezeu m-a învrednicit ca să dau peste comoara ce visam, adică peste nevastă după inima mea; acum dă-mi voie ca să mă duc să-mi aduc şi eu bogăţiile şi să-mi văd părinţii.

împăratul, auzindu-l vorbind astfel, rămase încremenit şi-i dădu voie numaidecât. A doua zi, Niţu plecă împreună cu nevasta sa.

Calul plecase mai dinainte; el se dusese de dăduse drumul zânei din trunchiul copacului care-i ţinea mâinile strânse în crăpătura lui şi, prin ajutorul ei, el se schimbă iarăşi în om cum îl lăsase Dumnezeu; tot cu ajutorul ei scoase oraşul din baltă unde îl cufundase vrăjile sale, învie toţi oamenii din oraş şi apoi puse o mulţime de lucrători ca să clădească din nou palatul zmeului şi să-l facă mai mândru şi mai mare de cum fusese întâi.

După ce-l isprăvi şi îl împodobi cu toate scumpeturile numai în câteva zile, trimise trăsura cea frumoasă care era numai aur, pietre scumpe şi mătase albă, trasă de şase cai albi ca laptele,

ca să aducă pe stăpânul acelor locuri, adică pe fratele său de cruce, şi el puse a rândui de cele trebuincioase pentru a se cununa şi dânsul cu zâna cea frumoasă.

Niţu sosi într-o zi cam pe la nămiezi şi, cum ajunse, plimbă pe tânăra împărăteasă prin toate locurile pe unde îşi petrecuse el anii copilăriei, prin casele cele mândre care erau unele mai gătite decât altele, prin pădurea cea mare şi stufoasă şi chiar prin marginea lacului, unde rămase şi el încremenit când văzu în locu-i un mândru oraş plin de lume.

Când vru s-o ducă să vază şi caprele, află că şi ele se schimbaseră la înfăţişare şi se făcuseră nişte domniţe care de care mai frumoase.

Peste trei zile se cunună fratele zmeului care purtase atâta amar de ani chipul de cal, cu zâna cea frumoasă şi se aşeză în cuprinsurile ei fără ca să primească o palmă de pământ din

moştenirea fratelui său, pe care o lăsă întreagă aceluia ce o căpătase prin vrednicia sa. Fetele fură şi ele măritate cu boierii cei mai de frunte ai oraşului şi după ce se alcătuiră bine toate şi lăsă pe toţi cu bine, Niţu îşi luă nevasta şi suindu-se într-o căruţă, mai puţin bătătoare la ochi, plecă spre satul său.

64

Unchiaşul, după plecarea băiatului său, nu scăpă de cloanţa babei; ea, cum se văzu scăpată de dânsul, stărui şi izbuti să-i aducă în casă în locul său un nepricopsit de nepot, pe care gurile rele îl făceau că era chiar copilul său.

Acest bezmetic, care nu-şi găsise bine capul pe nicăieri, amărî foarte mult viaţa bietului unchiaş, căci se puse să risipească averea lui şi izbuti să-i înghită cu nesaţ şi caprele şi vacile şi bivoliţele, până şi boulenii de la jug şi să-l facă din fruntaş să ajungă în sapă de lemn.

După ce-i văzu lefteri de tot, vagabondul îşi luase lumea în cap şi plecase pe aci încolo, ceea ce făcu pe babă să crape de ciudă şi unchiaşul, după ce rămase văduv, să înghită cu multă nevoie amarul singurătăţii. Atunci îşi aduse el aminte de copilaşul lui şi-l cuprinse un dor cumplit, care-l puse pe foc să-l găsească din pământ, din iarbă verde. De multe ori se cercase el să-l caute, de multe ori bătătorise el în cruciş şi în curmeziş pădurea în care îl năpustise, dar degeaba.

Tocmai când pierduse cu totul nădejdea, tocmai când lacrimile îi întunecaseră ochii, tocmai când mila vecinilor nu mai vrea ca să îi dea mână de ajutor, se pomeneşte că se opreşte o căruţă

65

mândră la poarta bordeiului său şi din ea se coborâră doi tineri frumoşi ca nişte sori.

Aceşti necunoscuţi, cum intrară în sărmana lui colibă, se agăţară de gâtul lui şi începură să-l sărute şi să-l mângâie fără să se îngreţoşeze de hainele lui cele rupte şi murdare.

Unchiaşul deocamdată se miră, dar aflând că acel tânăr mândru era fiul cel gonit, pentru care vânturase toată ţara fără să-i dea de urmă, îl podidiră lacrimile şi plânse multă vreme. După ce se potoliră lacrimile, Niţu voi să ia cu sine pe tatăl său, dar el se împotrivi foarte zicând că vrea să moară în pace în

satul în care s-a născut şi şi-a îngropat nevestele.

Văzând că nu poate să-l înduplece, Niţu îi dete bani ca să-şi facă din nou o casă potrivită cu dânsul, îi umplu bătătura cu vite şi îi umflă punga bine ca să nu mai ducă lipsă în viaţă şi pe urmă îşi luă rămas bun de la tatăl său şi se întoarse în împărăţia socrului său pe care o împreună cu a zmeului. Şi trăiră şi el şi soţia sa până la adânci bătrâneţi, împărăţind înţelepţeşte şi lăsând pilde frumoase copiilor săi.

POVEŞTI PERSANE

înţeleptul Bu-Ali, Diavolul şi prinţesa

CU MULT TIMP ÎN URMĂ, trăia într-o ţară un şah. În afară de o singură şi frumoasă fată, el nu mai avea alţi copii. Printre slujitorii şahului era şi o bătrână, al cărei fiu, pe nume Bu-Ali, învăţând ştiinţe felurite, a ajuns mare înţelept.

într-o zi, Bu-Ali se duse la palat să-şi vadă mama şi acolo, întâmplător o zări pe fata şahului, care se plimba prin grădină, adunând flori. Nu cu o inimă, ci cu o sută se îndrăgosti Bu-Ali de ea şi-i spuse acest lucru mamei sale.

— Ai înnebunit, se îngrozi bătrâna. Cum e cu putinţă să te îndrăgosteşti tocmai de prinţesă? Să-ţi iasă aceste gânduri din cap! Nimic bun nu te poate aştepta.

Bu-Ali nu-i răspunse nimic bătrânei sale mame şi de atunci, în fiecare zi, de dimineaţa până seara, stătea în faţa palatului până când îl

văzu chiar măritul şah. Şi atunci îl chemă şahul pe vizir şi-i porunci:

— Du-te şi vezi ce vrea Bu-Ali, că de la prima rază de soare şi până la asfinţit stă nemişcat în faţa palatului.

Vizirul se apropie de Bu-Ali şi-l întrebă de ce stă acolo. Iar Bu-Ali îi spuse:

— Sunt îndrăgostit de prinţesă şi vreau să mă însor cu ea, orice s-ar întâmpla.

Vizirul îi repetă şahului marea dorinţă ce-o avea Bu-Ali. Auzind acestea şahul se mânie, chemă o slugă şi-i dădu ordin:

— Alungă-l pe acest om din oraşul nostru şi spune străjilor de la porţile cetăţii să nu-i dea voie să se mai întoarcă aici vreodată.

— Voi face întocmai precum aţi poruncit! îl încredinţa sluga.

Şi, luând de căpăstru măgarul lui Bu-Ali, îi scoase pe amândoi afară din oraş, poruncind totodată străjilor dorinţa şahului.

Amărât şi cu inima zdobită, Bu-Ali luă calea pustiului. Merse el cale lungă, când, pe neaşteptate, îi ieşiră în drum şapte, opt călăreţi. Apropiindu-se, Bu-Ali îi întrebă:

— Cine sunteţi şi unde mergeţi?

— Venim dintr-o ţară îndepărtată să-l luăm la şahul nostru pe înţeleptul Bu-Ali.

Numai ce-şi spuse numele, şi călăreţii şi puseră o şa scumpă pe unul dintre cai şi-l ajutară pe Bu-Ali să încalece. Şi cu mare alai îl duseră pe Bu-Ali în ţara lor.

Văzându-l, şahul cel străin, în semn de adâncă preţuire, se ridică în picioare şi porunci slugilor să-i aducă lui Bu-Ali un tron. Bu-Ali se miră de atâta cinstire. Când se terminară toate urările de bun venit, şahul i se plânse lui Bu-Ali:

— De un an întreg sufăr de mari dureri de cap. Câţi tămăduitori m-au văzut până acum, niciunul nu m-a putut vindeca. Toţi într-un glas mi-au răspuns: „Noi nimic nu putem face. Singurul om care te poate ajuta este înţeleptul Bu-Ali”. De aceea am trimis după tine.

Nu apucă şahul să-şi termine vorba, că Bu-Ali şi chemă o slugă.

— Să mi se aducă un lighean!

Şi slugile aduseră îndată un lighean de aur.

Bu-Ali îşi scoase de la cingătoare un brici şi-l tăie pe şah chiar pe frunte.

Nu după mult timp, el opri scurgerea sângelui, iar şahului, imediat îi trecu durerea.

Şi se bucură şahul şi-i dărui lui Bu-Ali o sută de galbeni, un cal iute cu o şa care avea scările din aur şi-l rugă să rămână la palat.

— Nu, eu trebuie să mă întorc acasă!

— După cum am auzit, se împotrivi şahul cel străin, îţi este oprită întoarcerea în oraşul tău, iar străjile te vor împiedica s-o faci. Doar ai fost alungat de stăpânul acelor ţinuturi. Gândeşte-

te singur, unde vrei să te duci?

— Ştiu o vorbă, îi răspunse Bu-Ali: dimineaţa e altfel decât seara; sau moare măgarul sau stăpânul lui. Sau moare şahul, sau marele vizir, sau amândoi.

Şi Bu-Ali porni la drum, trecând prin bazar cu gândul de a-i cumpăra mamei sale în dar un cazan de aramă. Abia trecu de porţile oraşului şi nu străbătuse decât un drum foarte scurt că cerul se acoperi deodată de nori şi începu să plouă cu găleata.

Bu-Ali se grăbi să-şi dezbrace hainele şi să le bage în cazan, punându-i capacul. Numai ce a stat ploaia şi Bu-Ali îşi scoase hainele din cazan şi se îmbrăcă.

Nu apucă bine să-şi pună veşmintele pe el, când pe neaşteptate apăru Diavolul. Scaraoţchi

rămase foarte mirat văzând că Bu-Ali nu e ud deloc, deşi plouase foarte mult.

— Cum se face că nu te-a atins ploaia? Eu, cu toată viclenia şi iscusinţa mea, tot m-am udat. De unde ai învăţat această şiretenie?

— Eu am învăţat un lucru foarte bun, răspunse Bu-Ali.

— Spune-mi-l şi mie! se rugă Diavolul, crezând că-i vorba de o taină.

— Degeaba, n-am să ţi-l spun! se împotrivi Bu-Ali.

Mult se tocmiră ei şi, până la urmă, Bu-Ali îi grăi lui Scaraoţchi:

— Toată taina e în acest cazan!

— Atunci dă-mi mie cazanul acela, stărui Diavolul.

— Bine, mă învoiesc, dar, în schimb, dă-mi cartea ta cu taine. Numai atunci îţi voi da şi eu cazanul.

Diavolul se gândi puţin: „Tot ce e scris în această carte ştiu pe dinafară. Mai mult nu-mi mai trebuie. Am să-i dau cartea şi-am să iau cazanul”. Şi-i dădu cartea cu taine lui Bu-Ali, primind în schimb cazanul. Întrebând despre însuşirile pe care le are, Bu-Ali îl lămuri:

— Cum vezi că începe să plouă, scoate cât mai repede hainele de pe tine, ascunde-le în cazan, pune capacul şi gata. Când ploaia se va opri, scoate hainele din el şi îmbracă-te!

Scaraoţchi rămase nemulţumit.

— Şi asta-i tot? Păi nu-i nimic nemaipomenit, în două vorbe, Diavolul a înţeles că Bu-Ali l-a păcălit. Dar ce era de făcut? Nu-i rămăsese decât să-şi vadă de drum.

Bu-Ali deschise cartea cu taine a Diavolului şi văzu că în ea sunt o muţime de înţelepciuni. Era scris acolo despre toate. Într-un loc citi un descântec cu ajutorul căruia se pot lipi la un loc mai multe lucruri.

Ca să se convingă, Bu-Ali se apropie de o turmă de oi şi, pentru a face o încercare, citi descântecul. Şi, în aceeaşi clipă, toate oile se lipiră una de alta, prinzându-l până şi pe cioban la mijloc. Bu-Ali citi un alt descântec şi oile se dezlipiră, împrăştiindu-se care încotro.

Vesel, se îndreptă atunci Bu-Ali spre oraşul său. Când se apropie de porţile oraşului straja îl recunoscu şi vru să-i aţină calea. Bu-Ali citi repede descântecul şi straja se lipi de măgarul care stătea lângă porţi. Cât de mult n-a încercat straja să se

despartă de măgar, însă lucrul acesta i-a fost peste puteri, aşa că Bu-Ali intră liniştit în oraş şi-şi îndreptă paşii spre casă.

Văzându-şi fiul, bătrâna mamă se bucură mult, îl sărută şi-l întrebă mirată:

— Oare şahul n-a poruncit să fii împiedicat de-a pătrunde în oraş?

— Ba a poruncit, îi răspunse Bu-Ali. Şi cu toate astea eu am venit, pentru că vreau să mă însor cu prinţesa.

Auzind acest răspuns, bătrâna îl certă cu blândeţe:

— Fiule, ce-i cu gândul ăsta zadarnic ce nu-ţi dă pace? Tu ai uitat cine suntem noi şi cine-i şahul?! Du-te şi vezi ce fel de oameni peţesc pe prinţesă. Unuia din ei îi va da el fata, şi nu ţie!

— Cine crezi că este alesul? întrebă Bu-Ali, îngândurat.

— Fiul unui şah. În afară de bogăţiile şi puterea pe care le are tatăl său, tot capul şi pieptul îi sunt acoperite cu giuvaeruri care costă o jumătate de milion de galbeni.

— Ei vor să se logodească? Şi fata şahului ce zice? mai întrebă Bu-Ali.

— Cititorii în stele au vestit că mâine după miezul zilei se face nunta.

Bu-Ali nu mai zise nimic.

în ziua următoare, după-amiază, el îmbrăcă haine bogate şi strălucitoare şi împreună cu mulţimea de gură-cască plecă la palatul şahului, în sala oglinzilor. După o oră, intrară acolo marii preoţi, apoi vizirul mâinii drepte şi vizirul mâinii stângi şi oamenii mai de frunte ai ţării, care se aşezară alături. Când sala se umplu de oameni, apăru şi logodnicul prinţesei. Bu-Ali îl privi atent şi înţelese că dacă iei de pe el giuvaerurile, coroana şi brâul şi-l îmbraci într-o haină obişnuită, atunci nici grăjdarii nu l-ar lua ca ajutor.

La intrarea prinţului, toţi se ridicară şi-l poftiră să se aşeze pe locul cel mai de cinste.

Trecu încă puţin timp şi se auzi un murmur care vestea că vine Atotputernicul lumii – şahul. Iarăşi toată suflarea se nelinişti şi fiecare se ridică de la locul său.

Şahul făcu semn marilor preoţi să înceapă citirea rugăciunilor. După aceea le porunci să se ducă la harem, unde să primească încuviinţarea prinţesei.

în timp ce preoţii citeau rugăciunile, Bu-Ali îşi spuse şi el descântecul. Rugăciunea se termină şi preoţii se ridicară cu gândul de-a se

îndrepta spre harem, când toţi văzură nedumeriţi că pernele pe care stătuseră se lipiseră de spate. Cu toţii începură să râdă. Şahul se întunecă, mâniindu-se:

— Cum de îndrăznesc supuşii mei să râdă înaintea mea?

Dar atunci când el însuşi observă năzdrăvănia, nici el nu-şi putu stăpâni râsul. Oaspeţii nu se dumireau ce s-a întâmplat, când, pe neaşteptate, din harem, se auziră ţipete:

— S-au lipit, s-au lipit!

Şahul, nemaiavând răbdare, plecă să vadă cu ochii lui ce se petrece. În harem îşi găsi nevasta, judecătorul, prinţesa, prinţul, slugile şi pe mulţi alţii lipiţi unul de altul.

Şahul se zăpăci şi chemă îndată vizirii pentru a le cere sfatul.

— Gândiţi-vă, porunci el vizirilor, şi găsiţi o ieşire din această încurcătură!

— Noi nu putem face nimic, răspunseră ei, trebuie să aducem ghicitori şi cititori în stele.

Pe loc, zece slugi care nu se lipiseră fură trimise în grabă după ghicitori şi cititori în stele şi, când aceştia se apropiara de şah, Bu-Ali iarăşi îşi spuse descântecul şi şahul văzu că şi ei se

lipiră: şi ghicitorii şi cititorii în stele şi cele zece slugi, care-i aduseseră.

Şahul îşi pierdu capul cu totul şi iarăşi îi întrebă pe viziri ce e de făcut, fiindcă însăşi puterea lui nu mai ajuta la nimic. Pe de altă parte, se temea ca nu cumva şi el să se lipească de viziri şi, de frică, stătea la zece paşi de ei.

Şi aşa începură să se răspândească felurite veşti. Se zicea că pe un munte trăieşte o vrăjitoare bătrână, care ştie de toate. Auzind acestea, şahul chemă pe unul din viziri dându-i poruncă să fie adusă la palat vrăjitoarea.

Vizirul îi răspunse:

— Bătrâna vrăjitoare nu iese niciodată din ascunzătoarea ei. Ea nu cere nimănui nimic, iar dacă cineva are nevoie de ajutorul ei, atunci trebuie singur să meargă s-o caute.

Şi aşa, şahul, vrând-nevrând, fu nevoit să plece la vrăjitoare. O înduplecă să-l ajute şi până la urmă ea acceptă să meargă la palat. Şi trecea vrăjitoarea călare pe cal, iar pe de lături şahul, vizirii şi slugile. Trecând prin piaţa oraşului, alaiul se apropie de palat.

Atunci Bu-Ali nu pierdu vremea şi spuse din nou descântecul.

Imediat, şahul se lipi de vrăjitoare, vizirii de şah şi de toţi ceilalţi ce mai erau în jur.

Cei care-i priveau mai-mai să moară de râs. Şahul se supără foarte, şi-i strigă vrăjitoarei:

— Asta ţi-e priceperea şi slava ta?

La care vrăjitoarea îi răspunse:

— Pe câte înţeleg eu, între aceşti oameni este unul care ştie bine cartea cu taine a Diavolului, şi tot ce se întâmplă aici nu-i decât mâna lui.

— Dar cine este acest om?

— Priveşte, îl sfătui vrăjitoarea, cine din aceşti oameni nu este lipit?

Şi cu toţii se uitară în jur şi văzură că omul acela e Bu-Ali.

Şi el, nepăsător îşi rosti iarăşi descântecul.

— El e, Bu-Ali! îl arătă bătrâna.

Şi toţi oamenii, de la şah până la cel mai sărac, începură să-l roage pe Bu-Ali să-i elibereze.

— Eu numai în schimbul unei făgăduinţe am să vă dezleg. Dacă şahul îngăduie să-mi dea pe prinţesă de nevastă. Şi mai vreau ca patruzeci de zile să bată în cinstea mea tobele şi pe noile monede să fie săpat numele meu.

Văzând că n-are nicio scăpare, chiar dacă Bu-Ali ar fi vrut să-l vadă făcând de zece ori tumbe ca o maimuţă, şahul se învoi.

Bu-Ali citi dezlegarea descântecului şi toţi se dezlipiră unul de altul. Şi aşa, judecătorul îl cunună pe Bu-Ali cu prinţesa.

Toboşarii bătură spre slava sa tobele. Aurari pricepuţi îi săpară numele pe noile monede.

Astfel se face că, pentru prima dată în istorie, într-o ţară au fost doi şahi.

Dacă fericirea lui Bu-Ali nu va fi şi fericirea voastră, atunci să reuşiţi să adunaţi toată ştiinţa şi înţelepciunea lui.

Bu-Ali şi Spânul

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia în Harosan un om căruia toţi îi ziceau Abdullah din Balh. Şi avea acest om un băiat cu numele de Bu-Ali, şi credea despre el că e mare leneş şi pierde-vară. Zi şi noapte băiatul hoinărea pe străzile pline de dervişi, întrebându-i pe aceştia

1 Derviş – călugăr musulman (n. Red.).

despre tot ce este pe lume. Dar din hoinăreli nu se putea căpătui şi nici câştiga vreun bănuţ.

Cât nu l-au îndemnat părinţii şi cunoscuţii pe Bu-Ali să se apuce de vreo meserie şi astfel să-şi câştige singur pâinea de toate zilele. La nimic n-a ajutat.

Odată, Bu-Ali îi spuse tatălui său:

— Tată, nu mai pot rămâne în acest oraş în care m-am născut. Vreau să plec într-o călătorie, să văd alte oraşe şi aşa să pot afla ce este şi ce nu este în ţinutul nostru.

— Tot ce ştii, pentru tine este de ajuns, îi răspunse tatăl. Numai lui Allah îi este dat să ştie tot şi nimeni nu poate

cunoaşte atât cât el.

— Asta e adevărat, încuviinţă Bu-Ali. Nici eu nu mă îndoiesc că nimeni nu va putea ajunge la desăvârşire în ştiinţe ca însuşi Allah. Dar omul poate tot timpul să înveţe.

Mult a trecut sau puţin, din ziua în care Abduilah şi Bu-Ali s-au sfădit, nu se ştie. Se ştie doar că Bu-Ali se duse iarăşi într-o zi la tatăl său şi-i spuse:

— Astă-noapte am avut un vis neobişnuit.

Se făcea că stăteam pe un nor cu care zburam pe cer. La sfârşit am ajuns la o mare de lapte.

M-am aplecat la ţărm, am băut lapte şi pe loc aşa mă îngrăşasem, că nu mai aveam loc pe lume.

— Tu ai plutit călare pe un nor, se gândi tatăl, înseamnă că vei face o călătorie. Marea de lapte e ştiinţa, şi cum tu ai băut lapte din acea mare te-ai îngrăşat, arată că vei fi un mare învăţat şi slava ta se va duce în toată lumea. Hai cu mine în alt oraş şi acolo am să te dau pe mâna unui înţelept care să te înveţe tot ce ştie el însuşi.

Şi-l luă pe Bu-Ali de mână şi se îndreptară spre acel oraş. Merseră ei multă vreme printr-un pustiu uscat şi dogoritor şi, când erau mai obosiţi, zăriră în depărtare un izvor în jurul căruia creşteau copaci mari şi bătrâni. Se apropiară de izvor, băură apă, se spălară şi se aşezară să se odihnească la umbră, Şi, cum stăteau aşa, tatăl lui Bu-Ali oftă de oboseală:

— Offf!

Pe neaşteptate din scorbura unui copac ieşi un om spân care-l întrebă:

— Ce-ţi trebuie de la mine? De ce m-ai chemat?

— Eu n-am chemat pe nimeni, îi răspunse Abdullah. Fiind obosit, m-am spălat, m-am lungit aici să mă odihnesc şi-am oftat: „Offf!”

— Şi eu m-am gândit că mă strigi pe mine. Numele meu e „Of, zise omul cel spân. Spune-mi

ce fel de oameni sunteţi, ce căutaţi şi de ce aţi ajuns prin aceste locuri?

Bătrânul din Balh răspunse.

— El e fiul meu. Nu vrea să înveţe nicio meserie, însă are marea dorinţă de a şti ce este pe lume, să-şi bage nasul în toate lucrurile, să caute ceva nou şi să ţină minte tot ce-a văzut în faţa ochilor.

Spânul îl privi atent pe Bu-Ali şi se gândi că poate băiatul îi va fi de folos.

— Dacă e aşa cum spui, lasă băiatul la mine, îi spuse el tatălui, eu îl voi învăţa tot ceea ce ştiu.

Abdullah se învoi şi-l lăsă pe Bu-Ali sub copac, după care se întoarse în oraş. Iar Spânul îl luă pe Bu-Ali de mână şi-l băgă prin scorbură într-un copac. Din copac îl duse prin nişte uşi într-o grădină uriaşă, de unde îl conduse într-una din camerele unei case.

— Asta e odaia ta şi aici vei locui. În alte încăperi n-ai voie să intri. Eu sunt cunoscător al chimiei şi te voi învăţa şi pe tine această ştiinţă.
Dacă vei ţine minte tot ceea ce îţi voi povesti, eu te voi opri la mine, iar de nu, te voi alunga.

Auzind aceste vorbe, Bu-Ali se bucură foarte mult. „Aceasta este marea care mi-a apărut în vis!”

81

A rămas Bu-Ali aşadar acolo şi-a început să înveţe cu sârguinţă.

Trecură câteva zile. Odată, când Spânul plecă în pustiu şi Bu-Ali rămase singur-singurel în camera lui, pe neaşteptate se deschise uşa şi intră o fată aşa de frumoasă şi minunată, de parcă i-arfi zis lunii: „De ce să mai răsări, doar eu sunt aici!” Şi era aşa de mândră şi avea un mers aşa de uşor, că Bu-Ali, de mirare, deschise gura şi nu se mişcă din be, de parcă era bătut în cuie. „Cine-i această fată, se gândi el, cum a apărut ea aici?”

Până la urmă îşi veni în fire şi-o întrebă:

— Cine eşti şi ce faci aici?

— Eu sunt fata Spânului! Chiar din prima zi, după ce-ai venit aici la tatăl meu, m-am îndrăgostit de tine! Arde în inima mea dragostea şi soarta ta mă nelinişteşte. Am venit să-ţi destăinui o taină. Dacă vrei să scapi din acest loc, întreg şi nevătămat, ţine minte tot ce te învaţă tata, însă fereşte-te a-i arăta că ai înţeles tot şi că n-ai uitat ceva. Prefă-te nătărău şi socoteşte-te un prostănac. Spune-i cât mai des: „Mie mi-e greu, eu nu pricep

ceea ce mă înveţi; până la urmă n-am să fac nimic. Mai bine arată-mi lucruri mai uşoare, să le pot ţine minte!” Iar tu fii atent şi nu le uita

82

toate câte îţi vor fi de folos în viaţă. Căci altfel, dacă tatăl meu vede că tu ai înţeles tot, şi că mintea ta e ascuţită, atunci el te va arunca în unul din butoaiele pline cu oţet. Aceste butoaie zac în pivniţele care sunt undeva aici, sub acest lăcaş, poate chiar sub camera lui. Sunt acolo jos mulţime de butoaie şi în fiecare este închis câte un tânăr, şi eu nu ştiu ce are tata de gând să facă până la urmă cu ei. Odată, eu l-am întrebat ce face cu atâtea butoaie. Iar el mi-a răspuns că vrea să le întărească tuturor acestor tineri inimile, minţile şi sufletele, ca apoi să-şi altoiască sufletul său cu sufletele lor şi astfel să ajungă nemuritor, rămânând veşnic viu. Dar încă n-a reuşit să-şi ducă încercările până la capăt. Aşa că tu nu uita nimic din ceea ce te învaţă.

într-o zi, când Spânul din nou plecă în pustiu, fata veni la Bu-Ali, aducându-i toate cărţile Spânului.

— Toate înţelepciunile, tata de aici le ia, îi spuse ea tânărului.

Bu-Ali le citi şi căută să ţină minte toate buchiile, şi în curând îl întrecu pe Spân în ştiinţă şi în înţelepciune.

Şi din ce în ce mai des se gândea Bu-Ali cum să-i scape pe ceilalţi tineri de soarta lor crudă,

83

şi cum ar putea şi el să fugă din casa Spânului. Se tot prefăcea că e prostănac şi că nu se poate descurca în ştiinţele pe care îl învăţa dascălul său. Până la urmă, ajungând la capătul puterilor, Spânul îi spuse tânărului:

— În ziua în care te-am întâlnit împreună cu tatăl tău, eu am crezut că eşti un tânăr isteţ şi că poate îmi vei fi de folos. Însă aşa cum se vede, nădejdile mele s-au spulberat şi truda mi-a fost zadarnică.

După aceea îl luă pe Bu-Ali de mână, ieşiră din casă, strecurându-se prin scorbura copacului şi-l lăsă într-un pustiu fără apă. Spânul îşi făcu socoteala că Bu-Ali va muri de foame şi de sete. În acel timp, părinţii lui Bu-Ali erau la ei acasă şi gândeau la copilul lor.

— De cât amar de vreme nu ne-am văzut feciorul! se jeluiau ei.

Şi nici n-au sfârşit bine aceste vorbe, când în prag apăru Bu-Ali. Se bucurară bătrânii, îl îmbrăţişară şi-l sărutară, după care îl întrebară:

— Pentru mult timp ai venit?

— Pentru totdeauna, le răspunse Bu-Ali. Am venit să vă ajut, să vă fiu sprijin şi să folosesc pentru binele oamenilor tot ceea ce am învăţat.

84

După aceea îi mărturisi tatălui său:

— Să ştii că eu nu mai sunt Bu-Ali cel de pe vremuri. Atâtea lucruri ştiu acum, că nici n-o să credeţi până nu veţi vedea singuri.

Trecură câteva zile şi Bu-Ali, mergând la tatăl său, îi spuse:

— Se zice că judecătorului din oraşul nostru îi plac foarte mult cerbii. Eu voi lua înfăţişarea unui cerb, iar tu du-mă la el şi vinde-mă cu trei sute de galbeni şi ai grijă ca în niciun caz să nu dai şi căpăstrul. Dacă vei uita, va fi rău de noi. Şi nu uita să-i spui judecătorului că cerbul nu mănâncă iarbă ca toate celelalte vieţuitoare, ci zahăr candel.

Aşa şi făcu tatăl lui Bu-Ali. Duse cerbul acasă la judecător, iar acesta, cum ieşi din casă şi văzu frumuseţe de cerb, pe loc se şi hotărî să-l cumpere.

— Cât vrei pe cerb?

— Îl dau pe trei sute de galbeni, îi răspunse bătrânul. Dar, să ştii, că cerbul mănâncă numai zahăr candel. Iarba nu-i place.

Judecătorul plăti trei sute de galbeni şi luă cerbul. Abdullah se pregătea să scoată de pe cerb căpăstrul când judecătorul îl opri.

Abdullah îi zise:

85

— Eu vând cerbul, fără căpăstru.

— Cerbii se vând întotdeauna cu căpăstru, se mânie judecătorul.

— Aşa e obiceiul la noi, se apără Abdullah. Dacă vrei cumpără-l, dacă nu, nu!

Judecătorului nu-i mai rămase nimic de făcut, decât să se supună acestei dorinţe. El dădu cerbul slugilor ca să-l ducă în

grajd şi porunci tuturor foarte aspru:

— Cerbul nu mănâncă iarbă. În locul trifoiului şi fânului să-i daţi zahăr candel!

— Haida de! se miră un grăjdar. Unde s-a mai pomenit să-i dai unui cerb de mâncare zahăr candel? Cerbul, singur, niciodată nu găseşte zahăr candel. De unde o fi deprins el un asemenea obicei? Asta ne mai lipsea acum.

Slugile judecătorului şi toţi ceilalţi, care erau de faţă, îi ziseră grăjdarului:

— Nu vorbi prostii! Cerbul judecătorului e şi el judecător peste cerbi şi de aceea nu va paşte, ci va ronţăi zahăr candel.

Şi aşa, posomorât, grăjdarul duse cerbul în grajd.

— Şi acum, îi strigă el cerbului, înainte de a-ţi da zahăr candel, te voi îndulci cu biciul!

86

Spunând aceste vorbe, grajdarul şi începu să-şi caute biciul. Cum îl găsi, ridică mâna să îl lovească, dar iată că cerbul se feri şi biciul nici nu-l atinse. Şi aşa a sărit cerbul, că tot grajdul s-a umplut de praful stârnit de copitele lui; apoi cerbul a zburat în sus, a împuns acoperişul cu coarnele, prăbuşindu-l. Când praful s-a împrăştiat, grajdarul de-abia se ridică viu pe picioare şi privi în jur. De cerb nici urmă nu mai rămăsese. Atunci începu să ţipe:

— Unde-i cerbul, unde-i cerbul? Unde a fugit?

Venindu-şi în fire, de frică, se duse în grabă la judecător şi cu mare greutate îi şopti:

— Am dus cerbul în grajd, ca apoi să zboare şi să dispară!

— Mincinosule! se mânie judecătorul. Cerbul nu poate zbura şi nici dispărea din ochi! Recunoaşte, ce-ai făcut cu cerbul?

— O dată sau de două ori l-am lovit cu biciul, zise grajdarul, şi atunci el a început să sară, a stârnit mult praf cu copitele lui şi-a dispărut. Mai mult, eu nu l-am văzut.

— Atunci te voi lega pe tine în grajd în locul cerbului! îl ameninţă judecătorul. Aşa şi făcu.

87

în acest timp, Abdullah, tatăl lui Bu-Ali, ajunse acasă şi începu să-şi socotească banii. Tot atunci intră şi Bu-Ali care-i zise tatălui său:

— Mâine am să mă întruchipez într-un cal frumos şi tu ai să

mă duci la vizirul oraşului. Se zice că lui îi plac mult caii. Ai să mă vinzi cu cinci sute de galbeni şi să nu uiţi să iei căpăstrul înapoi! Dacă ai să uiţi, atunci suntem pierduţi şi niciodată n-ai să mă mai vezi.

— Bine, îi răspunse taică-său.

Şi, în dimineaţa următoare, Abdullah duse vizirului un cal atât de minunat, de nu-i găseai pereche în tot oraşul. Mai-marele peste grăjdari, când văzu calul, rămase cu gura căscată de uimire. Se apropie de Abdullah şi vru să se tocmească la preţ, când, pe neaşteptate, alături, apăru Spânul. Şi el îşi schimbase înfăţişarea, aşa că Abdullah nu-l dibui. Dar Spânul îl recunoscu şi înţelese că Bu-Ali l-a păcălit. Se apropie de Abdullah şi-l întrebă:

— Cât vrei pe acest cal?

— Cinci sute de galbeni, dar fără căpăstru, îi răspunse Abdullah.

— Fie aşa cum zici şi ia şase sute, dar dă-mi calul cu căpăstru cu tot!

Se tocmiră ei ce se tocmiră şi, până la urmă, Spânul Ti dădu o mie de galbeni. Fiind lacom, Abdullah se învoi şi-i dădu calul cu căpăstru cu tot.

Bu-Ali îl recunoscuse pe Spân şi înţelese că dacă va cădea pe mâna lui, atunci nu va găsi nicio salvare şi va trebui să-şi ia rămas bun de la viaţă. Şi cât nu s-a uitat el la Abdullah! Cum nu i-a făcut semne să nu dea căpăstrul! Nimic n-a ajutat. Tatăl lui Bu-Ali n-a înţeles nimic sau poate n-a vrut să înţeleagă.

Şi iată că Spânul îl duse pe Bu-Ali acasă. Pe drum îi spuse:

— Ce bine ai putut să mă păcăleşti făcând pe prostul! Se vede că i-ai sucit capul fetei mele, ca apoi ea să-ţi arate drumul şi ieşirile sub- pământene şi te-a învăţat tot ce ştiu eu! Toată ştiinţa adunată de mine nu e pentru a o da atât de uşor omului şi a-i deschide toate tainele lucrurilor.

în sfârşit, ajunseră acasă la Spân şi acesta îşi chemă fata pentru a o certa.

— Ticăloaso, tu i-ai arătat tainele cărţilor mele acestui tânăr, ca el să ajungă duşmanul meu şi să mă alunge de pe faţa pământului. Adu-mi un cuţit ascuţit!

Fata se gândi imediat: „O, Allah, tata are de gând să omoare un tânăr aşa de frumos!"

Totuşi merse la bucătărie, luă un cuţit, se întoarse către Spân şi, pe neaşteptate, căzu la pământ, ţipând:

— Vai, vai, mi-am scrântit piciorul!

Spânul se sperie şi fugi spre fată pentru a o ajuta să se ridice.

în clipa aceea, calul îşi scutură căpăstrul, îşi luă înfăţişarea unui porumbel şi zbură. Văzând că a scăpat, Spânul se întruchipa în şoim şi, ca o săgeată, zbură în urma porumbelului. Porumbelul, simţind că şoimul îl ajunge, coborî lângă palatul padişahului, prefăcându-se într-un diamant şi se prinse în coroana împărătească. Neavând ce face, şoimul îşi luă înfăţişarea unui cerşetor, se apropie şi sărută pământul dinaintea tronului.

— Ce vrei? îl întrebă padişahul.

— Acel diamant care s-a prins în coroana ta.

— De ce să-ţi dau diamantul? se miră padişahul. Mai bine îţi dau o pungă cu aur.

— Nu, îi răspunse cerşetorul, dacă vrei să mă răsplăteşti, atunci dă-mi ceea ce îţi cer eu. Dă-mi diamantul!

— Dacă-i aşa, ia-l!

Şi cerşetorul se apropie să ia diamantul din coroana padişahului, când piatra căzu pe podea şi se prefăcu în boabe de granat. Cerşetorul îşi schimbă înfăţişarea în cocoş şi începu să ciugulească boabele.

Dar iată că dintr-o boabă apăru un şacal care-l mancă pe cocoş.

Toţi văzură aceste minuni şi de uimire nu mai înţelegeau nimic. Şacalul dispăru şi în locul lui apăru un tânăr înalt şi frumos.

— Cine eşti? îl întrebă padişahul. Şi ce înseamnă tot ce-am văzut aici?

Bu-Ali îi povesti toate peripeţiile lui de la început până la sfârşit, de-a fir-a-păr.

Mult se bucură padişahul că în ţara lui a venit un aşa înţelept. Îi spuse lui Bu-Ali:

— Înţeleptule Bu-Ali, dacă eu aş fi găsit o logodnică pentru fiul meu, o fată frumoasă şi luminată, chiar azi ţi-aş fi dat-o pe fiica

mea de nevastă, însă eu îţi promit că până nu-l însor pe fiul meu, n-am s-o mărit nici pe fată. După cum văd, tu ştii totul, eşti un mare înţelept. Ajută-mă să găsesc o fată frumoasă şi luminată pentru fiul meu.

— Mărite padişah, eu ştiu o asemenea fată, îi răspunse Bu-Ali.

Şi plecă îndată şi o aduse la palat pe fata Spânului. Padişahul, văzând-o, îşi dădu seama că ea este acea fată potrivită fiului său, fată frumoasă şi luminată. Padişahul porunci ca oraşul să fie gătit de sărbătoare. Îşi dădu fiica lui Bu-Ali, iar prinţul se însura cu fata Spânului.

Şapte zile şi şapte nopţi ţinură petrecerile de nuntă.

Iar pe Bu-Ali toţi au început de atunci să-l numească „înţeleptul Bu-Ali”, deoarece ştia tainele tuturor lucrurilor, taine pe care le-a dat şi altor oameni.

Darnicul şi zgârcitul

AU FOST ODATĂ doi vecini: unul era darnic din cale-afară, iar celălalt din cale-afară de zgârcit. De câte ori se duceau împreună la târg sau la vânătoare, cel zgârcit îi spunea celui darnic:

— Vai de mine, mi-am uitat merindele acasă. Ce mă fac?

Şi cel darnic îi răspundea:

— Nu-i nimic. Am luat eu destul să ne ajungă amândurora!

într-o bună zi plecară amândoi la vânătoare şi povestea se repetă. Când să poposească în pădure, cel zgârcit spuse celuilalt că uitase sacul cu merinde acasă, iar cel darnic îl pofti să mănânce din plăcintele pe care le luase cu el. El primi, se făcu noapte, iar a doua zi în zori porni de unul singur în pădure, după vânat, mâncând cu poftă din bunătăţile pe care le avea cu el; căci îl minţise pe vecinul lui că uitase mâncarea, când, de fapt, avea cu el un sac plin cu de toate, dar nu voia să împartă nimic cu nimeni.

Când se trezi singur, vecinul cel darnic bănui ceea ce se întâmplase, căci n-ar fi fost pentru prima dată, şi fără să-şi facă sânge rău, porni singur mai departe. Când se înnopta, i se păru că vede, nu prea departe, licărind o lumină. Se îndreptă într-acolo. Ajunse la o căsuţă şi intră înăuntru; acolo văzu o masă şi

trei culcuşuri. Pe masă era o farfurie cu plăcinte. Cum îi era foame, bietul om îndrăzni să ia şi el o plăcintă şi apoi se aşeză umil într-un colţ mai întunecat, să se odihnească.

93

După câtva timp, în căsuţă intrară un urs, un lup şi o vulpe. Luară fiecare câte o plăcintă şi începură să stea de vorbă, fără să-l vadă pe omul care dormea.

— Pun rămăşag că nimeni nu ştie că lângă casa noastră a căzut azi dintr-o căruţă un sac cu galbeni, mormăi ursul.

— Ba eu pun rămăşag că nimeni nu ştie că în spatele casei noastre un vânător a ascuns nu de mult doi saci cu galbeni, spuse lupul.

— Şi eu pun rămăşag că nimeni, în afara mea, n-a văzut pe cel care a ascuns în scorbura copacului din faţa casei noastre trei saci cu galbeni, se făli şi vulpea.

Omul cel darnic moţăia în colţul odăii, dar ca prin vis auzea ce vorbeau gazdele sale. Aşa că a doua zi, după ce animalele plecară, omul se duse în toate cele trei locuri amintite, luă sacii cu galbeni şi porni spre casa lui.

Când îl văzu vecinul său cel zgârcit ce bogat se întorsese celălalt, se înnegri de ciudă; dar, linguşitor cum era, îl trase de limbă şi astfel află tot ce se întâmplase după ce-l lăsase singur în pădure.

A doua zi chiar, ahtiat după comori, porni şi el spre căsuţa ursului, a lupului şi a vulpii. Când

94

ajunse acolo, nu era nimeni acasă. Văzu plăcintele pe masă şi, hapsân cum era, le mancă aproape pe toate, iar pe cele rămase le vârî în traista sa. Auzi deodată zgomot: se întorceau stăpânii căsuţei. Nemaiavând timp să caute un loc mai ascuns privirilor, se ascunse repede sub masă.

De la uşă se înfurie ursul când intră înfometat în căsuţă şi văzu că farfuria cu plăcinte era goală. Lupul se arătă la fel de înfuriat, iar vulpea strigă:

— Hoţul e sub masă! Şi poate că tot el a luat şi sacii cu galbeni despre care am vorbit noi noaptea trecută.

Şi cele trei animale se năpustiră deodată asupra lui şi-l sfâşiară.

POVEŞTI INDIENE

Povestea motanului Mojontali

A FOST ODATĂ un pisoi care trăia în casa unui pescar. Pescarul era tare zgârcit şi nu-i dădea nicio coadă, niciun solz de peşte măcar. Săracul pisoi slăbea din zi în zi şi ajunsese în aşa hal încât de-abia se mai ţinea pe picioare.

în acelaşi sat trăia şi un alt pisoi, în casa unui lăptar. Lăptarul era un om cumsecade şi-i dădea pisoiului său lapte, brânză, smântână şi tot soiul de bunătăţi de acestea. Pisoiul lăptarului mânca pe săturate şi se îngraşă pe zi ce trecea, până se făcu un cotoi mare.

într-o zi, pisoiul cel slab se duse la pisoiul cel gras şi-l pofti la masă; ştia el bine ce fel de bucate se puteau găsi în casa pescarului. Îndată ce pisoiul gras trecu pragul casei, pescarul luă un baston şi se repezi la el.

— Uite, strigă pescarul, a venit motanul ăla gras al lăptarului să-mi fure peştii. Nu eşti sătul, mă, de laptele şi brânza ce-ţi dă stăpânul tău? Acuma mai vrei să mănânci şi peşte! îţi dau eu peşte, motanule!

Şi pescarul îl lovi în cap cu un baston gros şi-l omorî. Pisoiul cel slab abia aştepta să moară celălalt. Se duse în casa lăptarului şi se aşeză acolo. Lăptarului îi fu milă de el şi-i dădu şi lui lapte, brânză, smântână şi alte bunătăţi din care-i dădea pisoiului său.

De-atâta trai bun pisoiul cel slab se îngraşă. Ajunse şi el un motan mare şi gras, se îngâmfă, însă, atât de mult, încât nu mai vorbea cu ceilalţi pisoi din sat.

Dacă îl întreba vreunul pe stradă: „Cum te cheamă, frate?”, el îi răspundea supărat: „Pe mine mă cheamă Mojontali. Sunt slujitorul regelui, nu sunt frate cu tine”.

într-o zi, îi trecu lui Mojontali o trăsnaie prin cap. Luă nişte hârţoage sub braţ, îşi puse un toc după ureche şi porni spre pădure. Când intră în pădure, dădu de trei pui de tigru care se jucau prin tufişuri.

— Hei, ce faceţi voi aici? le strigă Mojontali.

Vă jucaţi pe terenul regelui, dar birul l-aţi plătit?

Puii de tigru se speriară văzând o fiinţă atât de stranie, cu hârţoage sub braţ şi un toc după ureche. Fugiră de acolo şi se pitulară în vizuină.

— Du-te afară, măicuţo, îi spuseră ei tigroai- cei, vezi că a venit un… nu ştim cine, şi spune…
nu ştim ce.

Tigroaica ieşi din vizuină şi se miră când îl văzu pe Mojontali.

— Cine eşti, frate? Şi ce cauţi aici? îl întrebă ea, privindu-l curioasă.

— Mă numesc Mojontali şi nu sunt frate cu tine. Sunt slujitorul regelui. Am venit să iau birul, îi răspunse motanul.

— Ce vorbeşti? Nu te înţeleg!

— V-aţi instalat fără învoire pe moşia regelui şi nu-i plătiţi birul. Scoate banii ca să vă dau chitanţă, vorbi Mojontali şi scoase o hârţoagă.

Luă apoi tocul de după ureche şi începu să-l ascută cu ghearele. Tigroaica se zăpăci de tot.

— Stai, eu sunt femeie şi nu mă pricep la legi. Nici n-am auzit de aşa ceva vreodată în viaţă.
Noi stăm în pădurea asta de când lumea. Trăim din vânat, iar bani n-am văzut niciodată. Aşteaptă

să vină tigrul şi vorbeşte cu el! Pofteşte în casă, dacă vrei, şi aşază-te!

Lui Mojontali nu-i convenea nicicum să intre în vizuina tigrului. Îi era frică să nu fie sfâşiat în bucăţi. Dar, şmecher cum era, îi vorbi tigroaicei astfel:

— Slujitorul regelui nu-şi coboară labele în groapa unui animal mărunt ca tine. Stau mai bine aici şi-l aştept.

Şi zicând vorbele astea se sui într-un copac înalt, uitându-se la poteca pe unde urma să vină tigrul. Când tigrul veni acasă şi află toată povestea de la tigroaică, se supără foc.

— Halum! scoase el un ţipăt furios şi zise:
Unde a fugit ticălosul? Vrea să-şi bată joc de tigri?
îi rup oasele şi-l înghit!

Tigrul ieşi din vizuină şi-l zări pe Mojontali în copac.

— Vino încoace, ticălosule! Te omor!
Mojontali îi răspunse de sus:

— Slujitorul regelui nu coboară să stea de vorbă cu un animal mărunt cum eşti tu. Dacă ai curaj să te baţi cu mine, vino sus, tigrule!

Tigrul se înfurie şi se caţără în copac. Între timp, Mojontali se urcase şi mai sus şi ajunsese

în vârful copacului, unde ramurile erau mai şubrede. Când tigrul se repezi spre el, crengile nu mai rezistară şi se rupseră; căzu şi tigrul o dată cu ele. Din nenorocire, chiar sub frunzişul copacului acela se afla un tufiş de spini. Tigrul căzu peste el şi se încurcă în tufiş. Oricât încercă să iasă, nu putu şi spinii otrăvitori i se înfipseră adânc în trup. Se zbătu de câteva ori şi muri.

După ce muri tigrul, Mojontali coborî din copac şi o chemă pe tigroaică:

— Vino încoace, tigroaico, să vezi că ţi-am omorât bărbatul. Prostul a vrut să se lupte cu mine.

Aşa se lăuda Mojontali şi biata tigroaică crezu că într-adevăr motanul îl omorâse pe tigru.

Speriată, tigroaică împreună două labe spre iertare şi-i spuse respectuos:

— Linişteşte-te, domnule Mojontali, şi iartă-mă!
Ai milă de mine şi de bieţii mei copilaşi! Noi n-avem cum să-ţi plătim birul şi nu ştim ce vrei de la noi.
Dar, dacă îţi place poţi să locuieşti în casa noastră.
Te servim cu tot ce avem şi-ţi stăm dinainte cu tot ce putem.

„N-ar fi rău, se gândi Mojontali. M-am săturat să trăiesc în casa lăptarului. Dacă o să stau la tigri o să mănânc şi carne.”

Dar, viclean, nu recunoscu că propunerea tigroaicei îi surâde. Fără să arate niciun fel de bucurie, îi spuse cu asprime tigroaicei:

— Bine, dacă mă rogi atât de mult, pot să rămân la voi câteva zile ca să păzesc puii. Dar ai grijă să-mi dai mâncărurile cele mai bune şi proaspete, altfel am să te omor şi pe tine.

De atunci Mojontali stătea în vizuina tigrului şi mânca din prada adusă de tigroaică din pădure. Mancă atât de multă carne încât se îngraşă şi se umflă ca un balon. Nu mai putea să umble;

puii tigrului îl cărau pe umeri. Văzându-l pe umerii acestora, celelalte vieţuitoare din pădure credeau că era un animal foarte puternic. Tuturor li se făcu frică de el şi nimeni nu îndrăznea să-l supere măcar cu o vorbă.

într-o zi, tigroaică veni la el şi-i spuse:

— Domnule slujitor, ţi-am servit toate felurile de animale ce se găsesc pe aici. Dar după cum ştii, pădurea asta e mică şi n-ai de unde să găseşti un vânat mai mare. Mă tem că nu-ţi ajunge carnea pe care ţi-o aducem. Dacă vrei, mergem să vă năm în pădurea de pe celălalt mal al râului. Acolo o să găsim o pradă mult mai mare.

101

însă nu exista pod peste râu şi nu aveau cum ajunge în pădure decât înotând. Tigrii ştiau să înoate, dar Mojontali, nu. Îi fu ruşine să-i spună tigroaicei. Nici nu voia ca tigrişorii să afle că el era un animal atât de slab.

„Fie ce-o fi!” se gândi el şi porni cu tigrii.

Tigroaica şi cei trei pui ai ei traversară râul fără nicio greutate, dar pe bietul Mojontali îl luară valurile mari ale apei şi-l traseră spre mijlocul râului, unde curentul era mai puternic. Era gata să se înece. Avu însă noroc că-l văzu un pui de tigru, care imediat sări în apă şi-l aduse la mal. Scăpă astfel de moarte, dar în loc să-i mulţumească puiului de tigru, îndată ce ajunse la uscat, începu să-l certe:

— Ce mi-ai făcut, prostule? Abia începusem să număr câte valuri şi câţi peşti sunt în râu, şi nu m-ai lăsat să-mi isprăvesc treaba. Neisprăvit mai mare ca tine n-am văzut. Cum pot să dau acuma socoteală regelui? Grozav o să se supere regele pe mine şi o să mă certe miniştrii.

Se vaită astfel şi puii se speriară. Maica lor veni la Mojontali şi-l potoli:

— Te rog, nu te supăra! Puiul meu e cam prostuţ, n-are carte ca tine. Ce ştie el de treaba

102

de la curţile regelui? Haidem în pădure! O să găsim mâncăruri bune şi până la urmă o să-ţi treacă supărarea.

Mojontali era ud leoarcă. Strănuta şi tuşea. Căută un loc unde să pătrundă soarele, ca să-şi usuce blana. Dar pădurea era atât

de deasă că nu pătrundea nicio rază. Mojontali se urcă într-un copac, unde bătea soarele, şi strigă:

— Nu vă grăbiţi, tigrilor! Lăsaţi-mă să cer cetez pe unde trec animalele.

în timp ce-şi usca blana, Mojontali zări undeva un bivol mort. Sări din copac în copac şi ajunse acolo. Coborî şi începu să zgârie ici şi colo corpul bivolului. Apoi se întoarse la tigri şi le spuse:

— Duceţi-vă în cutare loc şi vedeţi că v-am omorât un bivol.

Tigrii se duseră acolo şi văzând zgârieturile de pe corpul bivolului, crezură că-l omorâse Mojontali. Se mirară de voinicia lui. La întoarcere, tigroaica îl întrebă:

— Mojontali dragă, cum vrei să vânăm? Să mergem noi înainte, eu şi puii mei, şi să hăituim prada ca s-o omori tu, sau vrei s-o alungi tu şi apoi s-o omoram noi?

Mojontali râse în sinea sa.

„Cui să-i fie frică de mine ca să-l pot alunga eu? Pe-aici nu sunt decât animale mari, ar putea să mă facă praf şi pulbere. Mai bine să-i las pe dânşii să scormonească pădurea, iar eu mă ascund ca să mă apăr de fiarele pe care le vor alunga ei.”

Dar nu putea să spună aşa ceva tigroaicei. În schimb, îi zise cu dispreţ:

— Dacă îţi trimit animale prea mari, ele au să te omoare. E mai bine să-mi trimiteţi voi prada şi apoi văd eu ce e de făcut.

Astfel se înţeleseră şi tigrii porniră la treabă, iar Mojontali se ascunse într-un tufiş şi nici nu sufla. Tigrii răscoliră tot codrul şi toate animalele, începând de la elefanţi şi bivoli până la cerbi, iepuri şi veveriţe, care alergau zăpăcite prin toate colţurile pădurii. Numai cât le zărea, şi Mojontali tremura de frică şi se pitula cât putea mai bine în tufiş, unde niciun animal mare n-avea cum să intre. Dar deodată se strecură acolo un arici înfricoşat care fugea din faţa tigrilor. Mojontali nu văzuse niciodată un arici şi-i fu frică de spinii săi. Ieşi repede din tufiş şi o luă la fugă. Tocmai atunci trecea un elefant pe acolo şi bietul Mojontali nimeri chiar sub picioarele lui.

Tigrii obosiseră de atâta alergătură. Tigroaica le spuse puilor:

— Ajunge cât am colindat astăzi! Cred că Mojontali a omorât destule animale până acum. Haideţi la el să ne ospătăm şi noi cu ceva din vânat!

Dar când sosiră acolo unde îl lăsaseră pe Mojontali, îl găsiră una cu pământul.

— Vai de mine! Cine a îndrăznit să facă una ca asta, Mojontali? îl întrebă speriată tigroaica. Ce s-a întâmplat?

— Nu s-a întâmplat nimic, răspunse el. Mi-aţi trimis animale atât de mici, că am râs toată ziua. Aşa de mult am râs, că mi-a plesnit burta şi am murit de râs.

Astfel zise şi muri motanul cel lăudăros.

Cele două surori

A FOST ODATĂ un moşneag, care avea două fete. Una mai mare de la nevasta dintâi, care murise când fetiţa era mică. A doua fată o avea de la cea de a doua nevastă, pe care omul o luase ca să aibă cine-i îngriji de gospodărie.

Mama vitregă o chinuia cât putea mai mult pe fiica cea mare a bărbatului său. O punea să facă toate treburile casei în vreme ce fata ei şedea în pat ca o cloşcă. De aceea lumea îi spunea fetei dintâi „Ducu” sau „Nefericita” şi celeilalte „Sucu” sau „Cea fericită”.

Când moşul era plecat de acasă, mama şi sora vitregă o certau pe Ducu, ba o şi băteau, iar când tatăl ei se întorcea, o pârâu că nu le ajută cu nimic. Ba, pe deasupra, pretindeau că ea o ceartă pe Sucu şi o bate. Deşi bătrânul îşi dădea prea bine seama că tot ce spuneau ele nu era adevărat, de frica nevestei, căci era foarte rea de gură, nu le zicea nimic. Ducu era o fată cuminte; oricât de greu îi treceau zilele, niciodată nu se plângea de nimic tatălui său.

într-o zi, pe când moşneagul plecase după treburi, mama vitregă o bătu atât de rău pe Ducu, că-i smulse aproape tot părul din cap. Apoi, de teamă ca nu cumva s-o vadă bărbatul său şi să înţeleagă ce făcuse, o îmbrânci pe uşă afară şi o alungă, ameninţând-o că dacă mai calcă pragul casei, are s-o omoare. Unde să se ducă sărmana fată? N-avea în lume decât pe taică-său. Se gândi ce se gândi şi hotărî să plece în lume. Aşadar porni spre pădure, fără să-i pese că putea muri de foame

ori o vor mânca fiarele sălbatice.

După ce trecu de marginea satului, fata moşului văzu un arbore de bumbac. Culese nişte crengi uscate, care erau împrăştiate ici şi colo, şi-şi făcu o mătură. Apoi mătură pământul de jur-împrejurul copacului, îl curăţă de ramuri şi de foi uscate. Copacul fu mulţumit şi o binecuvânta.

Merse Ducu mai departe pe câmp şi dădu de un bananier. Mătură şi în jurul bananierului, îl curăţă de frunze uscate. Bananierul fu mulţumit şi o binecuvânta.

Mai merse încă o bucată de drum, când zări un grajd neîngrijit. Intră în grajd, îl curăţă şi îl spălă, în grajdul acela se afla o singură vacă, pe care o

ţesălă şi-i aduse iarbă proaspătă. Vaca fu mulţumită şi o binecuvânta. Merse ce merse Ducu şi văzu o plantă de tulsi, pe care oamenii o iubesc şi o cresc pe lângă casă. Mătură în jurul ei, şi o curăţă şi o udă. Planta de tulsi fu mulţumită şi o binecuvânta. Ducu se închină în faţa plantei după obiceiul pământului, rugându-se pentru sănătatea tatălui său şi plecă mai departe.

Ajunse la marginea pădurii, unde văzu o colibă din frunze de palmier. Îşi închipui că acolo trebuie să locuiască vreun înţelept şi porni spre ea. Într-adevăr, întâlni acolo un bătrân cu barbă lungă şi părul încâlcit, care stătea cu ochii închişi, meditând. Ducu ştia că nu e îngăduit să tulburi un înţelept care meditează; deci se aşeză sub un copac şi aşteptă până ce bătrânul îşi isprăvi caierul de gânduri. Când deschise ochii, înţeleptul o zări şi se miră.

— Cine eşti, fată? o întrebă bătrânul pe Ducu. Ce vânt te-a adus aici, în pădure?

Glasul domol şi ochii blânzi ai bătrânului o liniştiră şi o încurajară pe Ducu. Veni lângă el, făcu o plecăciune şi îi povesti pe îndelete tot ce pătimea de la maica ei vitregă.

înţeleptului îi fu milă de ea. O mângâie pe cap şi-i vorbi cu multă duioşie:

— Nu te necăji, fata mea! Du-te să te scalzi la izvorul acela şi apoi vino la mine. Dar ai grijă, să nu-ţi uzi părul decât o singură

dată, altfel mare pacoste are să cadă pe capul tău.

Ducu se linişti. Îşi şterse ochii. Se duse la izvor şi se spălă. Iar, după ce se udă o dată pe cap, văzu în apă că părul ei crescu la loc. Şi ce păr! Lung până la călcâi, des ca norii din cer şi negru ca pana corbului. Pieriseră zgârieturile şi umflăturile de pe corp, semnele bătăii pe care o suferise de la mama vitregă. Acum pielea ei se făcu mai netedă ca înainte, iar chipul, o! mult, mult mai frumos decât odinioară.

Cu sufletul plin de bucurie şi de recunoştinţă, Ducu se grăbi să-i mulţumească înţeleptului. Căzu la picioarele lui şi-i spuse:

— N-am cum să-ţi răsplătesc şi de aceea îţi cer voie să mă laşi să stau lângă tine să te îngrijesc ca pe tatăl meu.

— Fată dragă, îi răspunse bătrânul, eu sunt un om singur, mă hrănesc cu puţin şi n-am nevoie de îngrijire. Iar tu n-ai ce căuta în pădure. O fată tânără ca tine nu trebuie să trăiască aici. Fă cum îţi spun eu. Intră în colibă şi vezi că într-un colţ se află nişte cutii. Alege-ţi una şi du-te acasă cu ea. Până

vei ajunge acasă, are să treacă şi supărarea mamei tale vitrege.

Deşi Ducu nu prea avea curaj să se ducă înapoi la femeia aceea rea, ascultă de sfatul înţeleptului. Aşa că intră în colibă şi-şi alese o cutie. Alese însă cutia cea mai mică dintre toate. Înţeleptul îi spuse să deschidă cutia numai noaptea şi să fie singură în odaie, cu uşile închise.

Ducu făcu încă o plecăciune la picioarele înţeleptului, îşi luă rămas bun şi plecă.

În drum spre casă trecu pe lângă planta de tulsi, care o chemă şi-i spuse să meargă liniştită, căci o aşteaptă o mare fericire. Ducu îi mulţumi şi plecă mai departe.

Trecu pe lângă grajd şi vaca o chemă să-i dea lapte dulce să bea. Apoi îi dădu o pereche de brăţări, făcute din cornul său, şi-i zise că oricând va dori ceva, să le poarte şi să-şi spună dorinţa. Ducu îi mulţumi, îi dădu bineţe şi plecă mai departe.

Trecu pe lângă bananier şi acela o chemă şi o îmbie să mănânce banane mari şi coapte. Îi dădu o frunză spunându-i că atunci când va vrea să mănânce orice fel de fructe, va trebui doar să scuture acea frunză. Ducu îi mulţumi, îi dădu bineţe şi porni mai departe.

110

Sosi la arborele de bumbac, care o pofti să-i dea un sari1 frumos şi roşu, asemenea celor pe care le poartă miresele. Îi spuse că oricând se va îmbrăca cu el şi-şi va dori un alt sari, va avea orice va gândi. Ducu îi mulţumi, îi dădu bineţe şi plecă. Pe drum îmbrăcă sari-ul acela fumos şi roşu şi-şi puse şi brăţările pe care i le dăduse vaca. Şi aşa, cu frunza de banană în mână şi cutia din casa sihastrului la subţioară, ajunse acasă. Îl găsi pe bătrânul său tată doborât de mâhnire. Dar fata era atât de frumoasă şi aşa de bine îi veneau gătelile, încât îndată ce intră în casă bătrânul se însenină. Fata îi povesti tot ce i se întâmplase pe drum şi în pădure, şi tatăl ei se bucură mult.

Iar Sucu şi mama sa nu mai puteau de supărare. Crezuseră că au scăpat de fată, care le stătea ca sarea-n ochi, dar iată că Ducu nu murise, ci venise înapoi de două ori mai frumoasă şi încărcată de daruri.

1Sari – piesă principală din costumul femeiesc tradiţional indian: o fâşie de ţesătură dreaptă care se înfăşoară în jurul corpului ca o fustă strâmtă, un capăt strângând mijlocul ca *un* cordon, iar celălalt capăt, liber, aruncându-se peste umăr (n. Red.).

111

Ducu intră în odăiţa ei şi se închise acolo. După ce se înnopta, se apucă să deschidă cutia. Ridică încet capacul şi iată că din cutie se înălţă un tânăr frumos şi încărcat cu podoabe din cap până în picioare. Îi puse fetei o coroană de aur pe cap, coliere de perle la gât, brăţări cu diamante pe braţe, inele cu tot felul de pietre scumpe pe degete, un cordon cu paftale’ de aur peste mijloc, iar la glezne îi puse lănţişoare de argint cu o mulţime de clopoţei.

Apoi tânărul se duse la tatăl fetei, mărturisi că e un mare prinţ şi ceru mâna fetei. Ducu arăta ca o adevărată prinţesă. Fireşte că moşneagul se bucură peste măsură şi-i cunună pe cei doi tineri. Ducu îşi luă rămas bun de la tată, de la mama vitregă şi de la soră şi plecă împreună cu soţul ei în ţara lui ca să-şi serbeze nunta.

Sucu şi mama se făcuseră negre de mânie. Abia aşteptară să treacă noaptea. În zori de zi, plecă şi Sucu din casă ca să-l caute

pe înţeleptul acela din pădure. În drumul său trecu şi ea pe lângă arborele de bumbac, pe lângă bananier, pe lângă grajdul cel neîngrijit şi pe lângă planta

1 Pafta – încheietoare ornamentală la cingători, lucrată de obicei din metal (n. Red.).

detulsi. Dar era atât de grăbită, încât nu le aruncă nici măcar o privire. O ţinu tot într-o fugă până ajunse la coliba sihastrului.

Acesta se afla tocmai în clipele de meditaţie şi nu se cădea să fie tulburat. Dar Sucu nu ţinu seama de asta. Fără să-i dea bineţe, îl strigă şi-i ceru să-i dea şi ei tot ce-i dăduse sorei sale.

înţeleptul, trezit din meditaţie, îşi stăpâni supărarea, aşa cum se cuvine unui om desăvârşit, îi spuse lui Sucu să se ducă mai întâi la izvor ca să facă baie şi apoi să vină la el. Îi atrase atenţia să nu-şi ude capul decât o singură dată, altfel poate să i se întâmple ceva rău.

Fata se grăbi să ajungă la izvor şi se scaldă. După ce-şi udă capul o dată văzu că-i crescuse părul la fel de frumos ca al surioarei ei, Ducu. Închipuindu-şi că părul va creşte şi mai frumos dacă se va spăla pe cap de" mai multe ori, şi că bătrânul îi spusese să nu se spele pe cap decât o dată pentru că nu voise ca ea să fie mai frumoasă decât Ducu, îşi vârî capul încă o dată în apă. Dar pe loc îi căzu tot părul de pe cap. Rămase cheală. Şi chipul ei se făcu de două ori mai urât decât era. Supărată foc, ieşi din apă, se duse la înţelept şi începu să-l certe. Acesta, la rândul său, se supără şi o mustră.

— Ce-ai făcut, nenorocita? Nu ţi-am spus să-ţi uzi capul numai o singură dată? Te-ai lăcomit să fii mai frumoasă, şi n-ai vrut să mă asculţi. Acum n-am ce să-ţi fac. Pleacă de aici şi lasă-mă în pace!

— Nu mă mişc de aici până nu-mi dai şi mie o cutie cu un prinţ.

— Du-te în colibă şi alege-ţi una!

Sucu intră în colibă şi după ce măsură cu privirea toate cutiile, şi-a ales cutia cea mai mare şi mai arătoasă. O arătă înţeleptului, care îi spuse şi ei să n-o deschidă decât noaptea şi când va fi singură în cameră.

Sucu săltă pe umeri cutia aceea grea şi fugi fără să facă vreo plecăciune de mulţumire şi bun rămas înţeleptului.

Pe drum o chemă planta de tulsi:

— De două ori ai trecut pe lângă mine, dar nu m-aiângrijit. Maica ta nu te-a învăţat nimic. Ai grijă…

Sucu nu avu însă răbdare să asculte ce-i spune.

— Lasă-mă în pace, zise ea, mă grăbesc să ajung acasă să-mi văd norocul.

— Dacă te duci acasă, du-te sănătoasă, fata! Dar n-ai pentru ce să te grăbeşti, căci acasă nu te aşteaptă nicio fericire.

Fără să se gândească la aceste vorbe, Sucu alergă spre casă. Trecu pe lângă bananier şi pe lângă grajdul vacii. Dar nu primi nimic nici de mâncat, nici de băut, pentru că nu le slujise cu nimic. Nici arborele de bumbac nu-i dădu sari-ul nădăjduit. Nemâncată întreaga zi, istovită de drum şi de greutatea cutiei, ajunse acasă spre seară. Mama sa o aştepta cu mare nerăbdare, dar când o văzu atât de obosită şi încă şi mai urâtă decât înainte, se necăji de moarte.

Curioasă, o încuie pe Sucu într-o cameră şi-i spuse să deschidă cutia. Ea se lipi de uşă, ciulin-du-şi urechile ca să audă ce se petrece înăuntru.

Sucu ridică degrabă capacul, dar… vai şi amar de ea! Din cutie, în loc de prinţ, apăru un şarpe mare care i se încolăci pe picioare.

— Mamă, deschide uşa! ţipă fata. Vai, vai, picioarele mele!

— Stai cuminte, fată, încercă mama s-o liniştească, aşa te doare când pui lanţuri grele de argint la picioare.

Nici nu-şi terminase bine vorba şi auzi din nou un ţipăt:

— Deschide uşa, mamă. Vai, mijlocul!

— Îmi închipui că ginerele te-a încins cu un cordon mare plin de paftale grele. Stai cuminte,

poartă-ţi liniştită bijuteriile! Nu-i nimic dacă te doare puţin.

Peste o clipă, fata iar strigă dinăuntru:

— Deschide uşa, mamă, mi-a prins mâinile!

— Lasă-l pe prinţul tău să-ţi pună toate bră-ţările şi toate inelele.

— Mamă, mă nenoroceşti! Deschide uşa şi dă-mi drumul! îmi arde gâtul.

— De bună seamă că frumoase coliere ţi-a pus la gât. Ai răbdare să-ţi pună şi coroana de mireasă pe cap.

— Mi s-a dus şi capul, mamă! strigă Sucu.

Femeia era convinsă că ginerele ei o împodobise pe Sucu din cap până în picioare. Curioasă, deschise uşa şi intră în cameră. Dar în loc de un prinţ frumos, ea găsi înăuntru un şarpe mare cât camera, care acum se repezi şi la ea şi o înghiţi.

A doua zi de dimineaţă veniră Ducu şi soţul său cu o trăsură şi îl luară pe moşneag acasă la ei. Acolo moşneagul trăi fericit o sută de ani şi muri înconjurat de mulţi, mulţi nepoţi drăguţi şi voinici.

Cum s-au ivit pe lume rubinele

A FOST ODATĂ un rege, care muri la adânci bătrâneţi şi lăsă în urma sa o nevastă şi patru fii. Fiul cel mai mic al regelui era cam zburdalnic şi răsfăţat. Mama lui îl iubea mai mult decât pe ceilalţi copii. Îi făcea parte de mâncărurile cele mai bune, îl îmbrăca mereu cu cele mai frumoase haine, îi împodobea camera cu cele mai elegante mobile din palat şi-i făcea toate voile.

Aşadar, fraţii lui erau invidioşi pe el şi după ce se sfătuiră între ei, hotărâră să-l alunge în pădure ca să-l înveţe minte. Regina încercă în fel şi chip să le scoată acest gând urât din cap, dar văzând că nu izbuteşte, le spuse că, dacă vor să-l alunge pe fratele lor, n-au decât s-o trimită şi pe ea în pădure. Deci, cei trei fii mai mari ai regelui îi trimiseră, pe maică-sa şi pe fratele lor cel mic, într-o pădure, departe, departe de tot.

Lăsaţi în pădure şi părăsiţi de toată lumea, regina şi fiul ei îşi înălţară o colibă de ramuri şi frunze. Zi de zi căutau fructe pentru hrană şi beau apă dintr-un râu care curgea în apropiere. Şi timpul se scurgea peste ei nepăsător.

într-o dimineaţă, când regina şi fiul ei veniră la râu ca să se spele şi să ia apă, văzură o barcă mare lângă mal, dar nici urmă de barcagiu. Regina se întrebă ce era cu această barcă şi cine o lăsase? Dar băiatul, cum era de felul său cam jucăuş, voi să se urce în barcă.

Maică-sa îi spuse că nu este frumos să folosească un lucru care nu era al lor. Băiatul însă stărui atât de mult, că în cele din urmă regina îi dădu voie să se urce. Apoi, tot la stăruinţa copilului, intră şi ea ca să-i ţină de urât şi, minune, îndată ce se aşeză, barca porni singură la vale pe curentul apei, întocmai ca o săgeată pornită dintr-un arc.

Pe regină o cuprinse frica; socoti că barca e vrăjită şi-i va duce cine ştie unde. Dar băiatul nu se sperie, ba chiarâi păru bine. Spera să ajungă pe un tărâm necunoscut, unde îşi vor găsi norocul şi vor trăi în belşug.

în curând, plutind pe undele râului, ajunseră la mare. Dar şi pe valurile mării barca lor luneca tot atât de repede şi ajunseră într-un vârtej. Regina şi fiul ei rămaseră uimiţi când văzură că din acest vârtej ieşeau o sumedenie de globuri de cristal, mari ca nişte baloane roşii şi stră-

lucitoare. Băiatul, curios, ridică mai multe globuri, care pluteau pe apă şi le puse în barcă. Maică-sa îl mustră pentru că ia nişte lucruri care nu le aparţineau, şi-i ceru să le arunce din nou în apă. Băiatul o ascultă, dar îi plăcură aceste globuri aşa de mult, că ascunse unul în sân, fără să-l vadă maică-sa.

Peste puţin timp, barca se opri într-un port. Regina şi fiul coborâră şi intrară în oraş. Aici era capitala unui rege care îşi avea palatul în mjilocul oraşului. Cu puţinii bani pe care-i avea la dânsa, regina închirie o căsuţă modestă în apropierea pieţei, şi cei doi se instalară acolo. Mama băiatului era o femeie pricepută, ştia să facă multe feluri de zaharicale. Deschise o prăvălie în piaţă şi trăiau din puţinul câştig adus de acest negoţ mărunt.

Băiatul, ca oricărui copil, îi era gândul numai la joacă. Şi, cum n-avea nimic de făcut, ieşea pe maidan şi se juca toată ziua cu alţi băieţi din oraş. Jocul lor era cu mingi de sticlă, iar băiatul nostru se juca numai cu globul acela roşu, pe care-l adusese din mare. Globul era foarte tare şi orice minge atingea, o spărgea imediat.

Maidanul acela se afla în apropierea palatului regal. Regele avea o fată foarte frumoasă.

Ea se plimba pe terasă şi din când în când se uita cum se jucau băieţii. Fata băgă de seamă că de câteva zile venise un băiat străin, care avea o piatră preţioasă, mai mare şi mai strălucitoare decât orice nestemată din palatul lor. Dornică s-o vadă, se duse la tatăl său şi-i ceru să i-o dea.

Curios să vadă piatra aceea, regele îi porunci unui paznic din casă să-l caute pe băiat şi să-l aducă la el. Când băiatul veni la rege şi-i arătă globul, se miră şi regele. Nici el nu văzuse o asemenea piatră preţioasă. Se oferi s-o cumpere cu o mie de monede de argint. Cum băiatul habar n-avea ce preţ putea să aibă o asemenea piatră preţioasă, i-o dădu bucuros şi luă în schimb cele o mie de monede. Când veni acasă, maică-sa se sperie văzând atâţia bani la băiatul său; socoti că el îi furase din casa cuiva. Dar băiatul îi povesti totul şi ea se linişti.

Regele îi dădu fiicei sale piatra aceea mare, roşie şi strălucitoare şi o rugă să şi-o prindă în păr. Fiica regelui fu încântată şi, ducându-se la doica ei să i-o arate, o întrebă:

— La spune-mi, doică, oare există pe lume o altă prinţesă care să-şi împodobească părul cu o asemenea minune?

Se miră şi doica văzând bijuteria cea nouă a fetei; dar vicleană cum era, îi spuse:

— Cum să nu? Piatra asta se numeşte rubin. Mai înainte de a veni aici am slujit la casa altui rege, ale cărui fete purtau câte două nestemate de acestea pe cap. Tu te-ai mulţumit cu una singură. Spune tatălui tău, dacă te iubeşte cu adevărat, să-ţi aducă încă o piatră ca aceasta, închide-te apoi în cameră, şi până când nu ţi-o aduce, nu mânca nimic, ca să-şi dea seama regele cât de supărată eşti.

Prinţesa luă de bun sfatul babei. Se duse la rege, îi vorbi cum o învăţase doica şi apoi se închise în camera de supărare, cum aveau toate prinţesele pe vremuri.

Regele se necăji. Nu avea de unde să mai găsească încă o piatră ca aceasta. Se înspăimântă că din această pricină îi va muri fiica. Aşa socotise şi baba. Aştepta să moară fiica regelui, ca să-i poată fura rubinul. Regele se gândi mult, de unde putea să facă rost de încă un rubin. Apoi îl chemă pe băiatul străin şi-l întrebă de unde avea acea piatră preţioasă. Băiatul îi povesti ce lucru minunat văzuse în mijlocul mării şi regele îl rugă să se

ducă acolo din nou şi să-i aducă una.

121

îi făgădui totodată băiatului că dacă reuşeşte să-i aducă încă o piatră, îi dă fata de soţie şi tot regatul, după moartea sa.

Mama băiatului nu voia să-l lase să plece iarăşi pe mare cu barca aceea vrăjită şi să aducă încă o nestemată, deoarece ea credea că acele comori aparţineau zânei apelor. Băiatul, însă, tânăr şi cutezător, o linişti pe maică-sa, făgaduin-du-i că nu i se va întâmpla nimic şi se va întoarce sănătos. Îi mai spuse că, dacă reuşeşte să facă rost de încă un rubin, regele îi va da mâna fetei şi-l va lăsa moştenitorul tronului după ce va muri.

Atunci regina se învoi şi băiatul se duse în port unde îşi lăsase barca. Îndată ce se urcă în ea, barca porni singură, tăind valurile mării ca o săgeată, până ajunse la vârtejul de unde ieşeau la suprafaţă globurile cele lucitoare.

De data asta băiatul vru să descopere de unde veneau acele pietre. După ce barca se opri, el stătu multă vreme privind apa mării. Zări o cărare spre adâncul ei, iar pe ea se rostogolea din când în când câte un rubin. Băiatul coborî din barcă, merse pe cărarea aceea, până ce ajunse în fundul mării. Acolo dădu de un palat de cristal atât de frumos, cum nu mai văzuse vreodată. Numai că palatul părea pustiu.

122

Tânărul trecu pragul, colindă printr-o mulţime de odăi fără să vadă pe nimeni. În sfârşit, ajunse într-o cămară mică, unde dormea un balaur. Deasupra acestuia, pe un baldachin1 aşezat chiar deasupra valului mării, se afla o fată tânără şi frumoasă ca o zână, care plângea cu lacrimi de sânge.

Fiecare lacrimă care cădea în apă se prefăcea în rubin şi pornea pe cărarea ce ducea în vârtejul de la suprafaţa mării.

Văzându-l, fata se sperie şi zise:

— Cum ai ajuns aici, tânăr nesăbuit? Fugi repede până nu se trezeşte balaurul acesta cumplit care mi-a omorât părinţii şi pe toţi oamenii din palat. Cât timp doarme, eu trebuie să plâng cu lacrimi de sânge, iar când se scoală el, adună pietrele preţioase. Apoi mă chinuie cât poate mai tare ca să plâng şi el să se îmbogăţească mereu. Fugi, tinere, să nu te osândească şi pe tine la cine ştie ce cazne amare!

— N-ai nicio grijă, fată frumoasă, îi spuse tânărul. Dacă am venit aici, am să te scap.

Baldachin – acoperământ decorativ, împodobit cu perdele, aşezat deasupra patului (n. Red.)-

123

Tânărul prinţ îşi scoase sabia de la brâu şi reteză capul balaurului. Apoi luă pe fată şi plecară amândoi spre barcă. Încărcară toate rubinele ce pluteau acolo, după care barca porni singură şi îi duse într-o clipă spre portul de unde venise.

Tot oraşul se bucură văzând pe băiatul străin întorcându-se cu o barcă plină cu rubine. Dar mai ales mama lui era fericită că-i venise băiatul, ba încă şi cu o noră atât de frumoasă.

Regele împărţi regatul în două şi-i dădu jumătate feciorului străin şi jumătate fiicei sale, pe care o mărită cu un alt prinţ, căci băiatul nu voia să se despartă de fata adusă din adâncul mării.

Iar pe baba aceea rea şi cocoşată regele o pedepsi, aşa cum erau pedepsiţi atunci oamenii răufăcători. I s-a tăiat părul, i s-a turnat lapte acru pe capul tuns, a fost urcată pe un măgar şi după ce au plimbat-o prin tot oraşul, au dus-o afară din ţară.

Povestea prinţului Sobur

A FOST ODATĂ un negustor, care avea şapte fiice. Într-o zi, negustorul le chemă pe toate la el şi o întrebă pe fiica cea mare:

— Spune-mi mie, fata mea, din norocul cui trăieşti tu pe lume?

— Din norocul tău, tată, îi răspunse fata, linguşitoare.

O întrebă şi pe fiica a doua şi ea îi răspunse la fel. Întrebă pe toate fiicele la rând şi toate îi răspunseră cu aceleaşi cuvinte. Când veni rândul fiicei sale mai mici, a şaptea, ea îi răspunse:

— Din norocul meu, tată.

— Întâi gândeşte-te bine, fată, şi apoi îmi dai răspunsul.

— Trăiesc din norocul meu, tată, aşa cum trăieşti şi tu din norocul tău, îi răspunse fata.

Negustorul se supără şi-i zise fetei:

— Dacă crezi că trăieşti din norocul tău, nu din norocul meu, du-te în lume să te descurci singură. N-ai ce să mai cauţi în casa mea.

— Bine, tată, mă duc să-mi caut norocul singură în lume, zise

fata şi fu gata de plecare.

125

Nu luă cu ea decât un coşuleţ de lucru din casa părintească.

Celelalte fiice ale negustorului erau îngrijorate de soarta ei. Ele o sfătuiră:

— Nu te încăpăţâna, surioară. Eşti mică şi încă nu ştii greutăţile vieţii. N-ai cum să te des curci. Du-te la tata, cere-i iertare şi spune-i aşa cum i-am spus şi noi!

— Nu se poate, le răspunse fata cu hotărâre.

Negustorul chemă patru slujitori şi le porunci s-o ia pe fiica sa cea mică într-un palanchin1 şi s-o ducă în mijlocul unei păduri, unde nu era nici ţipenie de om. Fata îşi luă rămas bun de la tată şi de la surori şi urcă în palanchin. Când slujitorii erau gata de plecare, veni alergând doica fetei şi spuse s-o ia şi pe dânsa, că nu putea s-o lase singură în lume pe aceea pe care o crescuse. Deci o luară şi pe bătrâna doică şi porniră spre pădure, purtând palanchinul pe umeri.

Merseră toată ziua şi abia spre asfinţitul soarelui ajunseră în mijlocul unui codru des. Acolo le lăsară pe fată şi pe doică, iar slujitorii se întoarseră acasă.

Palanchin – lectică (un fel de scaun, purtat de cai sau oameni, folosit chiar şi astăzi la unele popoare orientale) (n. Red).

126

Rămase singure în pădure, doica şi fata se uitară de jur-împrejur: peste tot nu văzură decât întuneric beznă. Printre copacii bătrâni ai pădurii nu se zărea nicio potecă. Se auzeau urletele fiarelor sălbatice care ieşiseră din vizuini. Păsările de noapte scoteau ţipete speriate, vestind primejdii. Doica o strânse pe fată la piept şi, strâns îmbrăţişate, se aşezară sub un copac mare. Bătrânului copac i se făcu milă de ele. Li se adresă cu glas omenesc, zicându-le:

— Nu puteţi rămâne, toată noaptea, singure şi fără apărare, în mijlocul pădurii. Au să vină şerpii şi fiarele sălbatice şi au să vă sfâşie. Intraţi în trunchiul meu şi am să vă ocrotesc.

Copacul îşi desfăcu trunchiul şi cele două femei intrară în el. Se aşezară în încăperea largă a scorburii şi copacul se închise din nou. Se întunecă şi mai mult. Se adunară animale din toate colţurile pădurii, căci le mirosea a carne de om. Veniră tigri, lei,

elefanţi, mistreţi şi se învârtiră în jurul copacului în care se ascunseseră fata şi doica. Zgâriară scoarţa tare cu ghearele şi cu dinţii, dar nu reuşiră să facă nicio spărtură.

Trecu noaptea şi soarele se ivi pe cer. Animalele de pradă fugiră în vizuinile lor. Începură

să ciripească păsărelele. Atunci copacul se deschise şi cele două drumeţe ieşiră din trunchiul său. Apoi copacul se închise din nou şi le arătă un lac în apropiere unde puteau să se spele.

Fata şi bătrâna îi mulţumiră copacului ocrotitor şi se duseră la lac să se spele. Când se întoarseră de la lac, aduseră mâl moale de pe malul lui şi-l aştemură pe scoarţa copacului ca să-i oblojească zgârieturile. Copacul fu mulţumit şi le învăţă unde pot găsi fructe de pădure. Baba şi fata culeseră fructe de pădure şi mâncară. Bătrâna adusese de acasă un coş plin de floricele din orez, pe care-l ascunsese în brâu, ca să nu-l vadă stăpânul. Scoase coşuletul şi-i dădu fetei floricele să mănânce.

Atunci copacul le vorbi din nou:

— Dacă aveţi floricele de acestea gustoase, împrăştiaţi o parte din ele pe marginea lacului şi veţi vedea ce se întâmplă.

Fata şi bătrâna făcură cum le sfătuise copacul şi aşa trecu o zi. Pe înserate copacul le ascunse iarăşi în trunchiul său, şi trecu şi noaptea aceea fără nicio primejdie.

A doua zi dimineaţă, când se duseră să se spele, rămaseră uimite văzând un lucru minunat.

În timpul nopţii venise un cârd de păuni să bea apă din lac şi, după ce gustaseră floricelele acelea de orez, păunii se luptaseră pentru ele şi le căzuseră o mulţime de pene. Acum tot malul era împestriţat cu pene de păun. Fata şi baba le strânseră pe toate şi, întorcându-se la copac, fata se apucă să facă evantaie din pene de păun. Avea ac şi aţă de mătase şi de argint în coşuleţul luat de acasă, astfel că toată ziua făcu evantaie nemaipomenit de frumoase.

A doua zi, bătrâna luă în poală evantaiele şi porni spre oraş ca să le vândă la piaţă. Copacii îi arătară drumul şi, ajungând la piaţă, bătrâna le vându cu preţ bun, căci asemenea evantaie frumoase nu mai văzuse nimeni pe acolo. Cumpără mâncare din

banii căpătaţi şi se întoarse la fată.

Copacul se bucură de izbânda lor şi le sfătui să pună deoparte într-o scobitură a lui, banii care le rămăseseră. Aşa trecu timpul. În fiecare zi ele presărau floricele din orez pe marginea lacului şi a doua zi culegeau pene de păun; în acest chip strânseră mulţi bani. Atunci copacul le sfătui să cheme meşteri din oraş şi să-şi facă o casă.

Bătrâna se duse la oraş şi aduse cei mai pricepuţi meşteri. În câteva zile aceştia ridicară

în mijlocul pădurii o casă de toată frumuseţea. Fata le ceru meşterilor să paveze pământul în jurul copacului acela binevoitor şi să înalţe nişte garduri de jur-împrejur ca să-l ocrotească de ghearele animalelor.

Fata şi bătrâna se instalară mulţumite în casa cea nouă. Cum era pricepută, fata începu să facă şi alte lucruri frumoase şi trăiau bine din banii ce câştigau vânzându-le.

Până atunci negustorul nu voise să ştie ce s-a întâmplat cu fiica sa cea mică, pe care o alungase în pădure. Acum sosi timpul să plece pe mare ca să-şi vândă mărfurile şi să cumpere altele. Înainte de a pleca, le întrebă pe toate fiicele din casă ce doreau să le aducă din călătoria sa. Una ceru un colier cu diamantele cele mai mari din lume, alta vru cercei din perlele care cresc pe capul unui elefant şi aşa mai departe. Când să se urce pe corabie, negustoprulăşi aduse aminte că nu întrebase şi pe fiica sa cea mică.

Chemă unul dintre slujitorii care o duseseră în pădure şi-i porunci să alerge la ea şi s-o întrebe dacă doreşte să-i aducă şi ei ceva. Slujitorul ajunse la casa fetei din pădure şi văzând-o pe doică la poartă, îi repetă vorbele stăpânului.

Bătrâna o întrebă pe fată ce voia să-i aducă tatăl ei din călătorie şi o zori să spună repede, pentru că mesagerul nu putea întârzia prea mult. Fata fu atât de emoţionată să audă că taică-său se gândise şi la ea, încât nu mai putu vorbi. Nici nu ştia ce să-i ceară. Abia izbuti să rostească „Sobur kor”, ceea ce înseamnă „Stai puţin”. Dar bătrâna înţelese că fata ceruse un „sobur-kor” şi fugi la poartă să-i spună slujitorului. Când fata

veni la poartă cu gustări şi cu apă ca să-l servească pe omul care venise de la tatăl său şi să-l întrebe ce mai fac ai ei, slujitorul plecase de mult. El se întorsese grăbit la vapor şi spusese stăpânului său dorinţa fetei. Nici negustorul nu pricepu ce putea să fie acel „sobur-kor” cerut de fiica sa cea mică, dar crezu că o fi un lucru străin de care el nu auzise. Nu mai aşteptă să se lămurească şi pomi imediat pe mare.

Luni de zile negustorul călători pe ape. Umblă din port în port, îşi vându toate mărfurile şi cumpără multe minunăţii din ţările străine, pe care le încarcă în cele şapte vapoare. Luă toate lucrurile pe care i le ceruseră cele şase fiice de acasă, până şi cercei de perle care cresc pe capul elefantului. Iar când ajunse

aproape de casă, îşi aminti de dorinţa fiicei sale mai mici. Îi păru rău că uitase.

Coborî într-un port mărunt şi se duse în piaţă să caute un „sobur-kor”. Nimeni nu auzise de un asemenea lucru şi fireşte nu-l găsi. Când era gata să se lase păgubaş, îl chemă un bătrân tâmplar, scoase o bucată de lemn vechi dintr-un şopron şi-i spuse că asta era „sobur-kor”. Negustorul cumpără lemnul acela şi se întoarse la vapor.

Ajungând acasă, dădu toate cadourile pe care le adusese celor şase fiice, iar bucata de lemn o trimise fiicei sale mai mici printr-un slujitor. Fata cea mică a negustorului se mâhni când primi un asemenea dar neînsemnat.

— Taica s-a plimbat prin atâtea ţări, a cumpărat, desigur, multe lucruri frumoase şi scumpe pentru surorile mele, iar de mine şi-a bătut joc, trimiţându-mi o vechitură de lemn.

Plânse fata şi aruncă lemnul într-un colţ al ogrăzii şi nu se mai uită la el. Era vară şi soarele ardea cu putere. Cu cât trecea timpul, bucata aceea de lemn se crăpa tot mai mult. Apoi veni anotimpul umed, când zile în şir ploaia nu mai conteneşte, iar lemnul putrezi.

în sfârşit, ploile încetară şi fiica negustorului ieşi să se bucure de vremea cea bună. Era o seară minunată. Luna îşi vărsa văpaia printre nori. Privighetorile cântau în pădure. Aerul era îmbălsămat de mireasma blândă a iasomiilor din grădină.

Tânăra fată stătea singură şi tristă în curte, şi adierea nopţii îi răcorea sufletul îndurerat.

După puţin timp, băgă de seamă că într-un colţ al curţii sclipea ceva în lumina lunii. Curioasă, se duse acolo să vadă ce poate fi. Era bucata aceea de lemn, care crăpase în arşiţa soarelui şi apoi putrezise sub apa ploii; acum, printre crăpăturile ei se vedea un obiect lucios.

Fata îl luă în casă şi la lumina opaiţului descoperi că era o cutie de metal îmbrăcată în lemn. Dădu la o parte putregaiul şi o deschise, înăuntru se afla un evantai de fildeş. Era cald în odaie şi fata legănă evantaiul ca să se răcorească. Dar abia îl purtă de trei ori încoace şi încolo, că auzi un fâsâit uşor, deasupra casei, după aceea nişte tropote pe terasă şi, spre uimirea ei, apăru în dreptul ferestrei un cal înaripat, de pe spatele căruia coborî un tânăr frumos, îmbrăcat cu haine de mătase cusute cu fir de aur.

Tânărul intră în casă şi se prezentă. Era un prinţ dintr-o ţară care se afla peste şapte mări şi treisprezece râuri. Se numea Sobur. Fata îşi aduse aminte cum tatăl ei înţelesese că ea ceruse un „sobur-kor” şi îşi închipui că de aceea îi adusese un lucru cu care să-l cheme pe prinţul Sobur.

Fetei îi plăcu de prinţ şi prinţului îi plăcu de fată. Cei doi se cununară de îndată, schimbân-du-şi ghirlandele de flori de la gât. Luna de pe cer şi flacăra din opaiţul odăii le fură martori

Prinţul Sobur petrecu toată noaptea cu mireasa sa. Spre dimineaţă îi ceru nevestei să mişte de trei ori din evantai în sens invers pentru ca să poată pleca. Îi spuse să-l cheme în fiecare seară cu evantaiul, dar peste zi niciodată, pentru că soarele i-ar arde trupul. Fata dădu de trei ori din evantai şi într-o clipă prinţul dispăru.

Aşa venea prinţul seara şi pleca dis-de-dimineaţă. Bătrâna doică nu ştia nimic de căsătoria fetei. Dar într-o noapte ea se trezi şi i se păru că fata nu era singură în odaie. A doua zi o întrebă şi fata mărturisi cele întâmplate. Mai întâi doica nu crezu, iar apoi se sperie că fata căzuse în mâna unui vrăjitor. Ca să-l vadă şi ea, o rugă

pe fată să-l cheme atunci îndată. Când fata îi spuse că el nu

putea să vină în timpul zilei, bătrâna se convinse că omul acela, care se dăduse drept un prinţ, era într-adevăr un vrăjitor şi-şi pierdea puterea în lumina zilei.

Atât de mult stărui bătrâna, că fata, ea însăşi cam nedumerită, scoase evantaiul din cutie şi-l chemă pe prinţul Sobur.

Într-o clipă acesta sosi pe spatele calului înaripat, dar cu tot trupul ars de soare.

— Ce-ai făcut, femeie nesocotită? Vrei să mă omori cu dinadinsul?

Prinţul o mustră şi-i spuse să dea din evantai în sensul invers ca să poată pleca. Era sigur că va muri şi voia să-şi vadă părinţii. Îndurerată, fata îl ascultă şi prinţul plecă imediat.

în zadar se căina bătrâna, care acum îşi dădu seama de marea ei greşeală, că nu ştia cum s-o dreagă. Fata nu-şi mai putu găsi liniştea în casă. Hotărî să plece în lume să-şi caute soţul bolnav şi să-l vindece.

Dar ţara prinţului era tare îndepărtată şi drumul era plin de primejdii. O fată tânără şi frumoasă nu putea să călătorească singură. Îşi

tăie părul, se îmbrăcă în veşminte bărbăteşti şi-şi luă rămas bun de la doică.

Merse mult, trecu prin multe oraşe şi târguri, multe sate şi păduri, până ajunse, către seară, la câmpia Tepantor, la marginea celuilalt tărâm. Obosită, se aşeză sub un copac uriaş, pentru a se odihni.

Nu aţipise bine, când auzi printre crengi ciripitul înfricoşat al unei păsări. Fata se sculă în picioare şi se uită în sus. Văzu un cuib cu trei pui de pasăre. Un şarpe mare urcase pe copac şi era gata să-i înghită.

Numaidecât fata scoase sabia şi-itaie capul. Apoi, dându-şi seama că puii erau flămânzi, tăie şarpele în bucăţi, aruncă partea veninoasă, iar carnea cea moale o dădu puilor să le potolească foamea. Puii nu mai puteau de bucurie, căci trecuse multă vreme de când plecaseră părinţii după hrană şi încă nu se întorseseră.

Noaptea, târziu, veniră părinţii puilor, Băn-goma şi Băngomi, o pereche de păsări care ştiau limba omenească. Băngoma şi

Băngomi erau tare necăjiţi, pentru că în drumul lor spre casă le căzuse în apă toată hrana ce o adunaseră în ziua aceea. Nu mai aveau cu ce să-şi hrănească puii.

Dar puii îi liniştiră, spunându-le că lor nu le e deloc foame, fiindcă un tânăr viteaz le dăduse mâncare şi-i scăpase de moarte.

Păsările fură foarte mulţumite şi o întrebară pe fată cu ce ar dori să o răsplătească. Fata le povesti necazul ei şi ştiind că erau păsări înţelepte, le ceru sfatul. Băngoma şi Băngomi aflaseră de boala prinţului Sobur, pentru că se duceau în fiecare zi tocmai în ţara aceea. Ele îi promiseră fetei că o vor lua pe aripile lor, dacă peste noapte ea ar putea să se facă mai mică decât un bob de muştar şi mai uşoară decât un pumn de bumbac.

Fata stătu de veghe toată noaptea şi, dimineaţa, o găsiră mai mică decât un bob de muştar şi mai uşoară decât un pumn de bumbac. Băngoma culese multe ierburi din câmp şi o învăţă pe fată cum să le folosească pentru a-şi lecui soţul bolnav.

Apoi Băngomi o luă pe o aripă şi zburară cele două păsări peste şapte mări şi treisprezece râuri, spre ţara lui Sobur. Când ajunseră acolo, Băngomi o lăsă jos şi fata căpătă din nou înfăţişarea ei de om.

Luă ierburile ce-i dăduse Băngoma, veni la poarta palatului şi ceru să-l vadă pe rege. Regele era foarte îngrijorat, căci niciun vraci, din nicio ţară, nu reuşise să-l vindece pe Sobur, şi acum singurul şi unicul său copil era pe pragul morţii. Nu-i venea să creadă, însă, că acest tânăr va reuşi să facă o asemenea minune, dar acesta stărui atât de mult, încât în cele din urmă regele se învoi să facă şi această încercare.

Fata intră în camera lui Sobur şi închise uşa. Tot trupul prinţului era plin de răni şi de arsuri. Nu putea nici ochii să-i deschidă. Fata îl spălă mai întâi cu şapte doniţe de apă, apoi cu şapte doniţe de lapte. Pisă ierburile şi-i unse corpul cu alifia făcută din ele. Îl lăsă toată ziua şi apoi îl spălă din nou cu şapte doniţe de apă şi şapte doniţe de lapte. În sfârşit, îl şterse cu un ştergar moale de mătase şi Sobur se trezi. Dispăruseră toate

rănile de pe corpul său.

Fata deschise uşa spre odaia unde tatăl şi mama lui Sobur aşteptau cu multă nerăbdare. Sobur se ridică în picioare şi veni spre părinţi. Regele şi regina îl îmbrăţişară şi-l sărutară cu mult drag. Palatul, care până atunci fusese umbrit de

tristeţe, se înveseli. Regele îl însoţi pe tânăr până la tezaurul ţării şi-l rugă să ia de acolo orice i-ar fi plăcut. Dar tânărul nu vru decât un inel de la degetul prinţului, pe care era încrustat numele lui. Prinţul îi dădu inelul cu plăcere şi tânărul plecă îndată din palat, nevoind să mai rămână nicio clipă la serbările ce se pregăteau.

Ajungând la locul unde o lăsaseră păsările, fata se făcu din nou mai mică decât un bob de muştar şi mai uşoară decât un pumn de bumbac. Pasărea Băngomi o purtă pe aripile ei şi o aduse iarăşi la câmpia Tepantor. Fata le mulţumi păsărilor de mai multe ori şi a doua zi dimineaţă plecă spre casă.

Noaptea, când rămase singură în odaie, îl chemă pe Sobur şi într-o clipă acesta apăru pe spatele calului înaripat. Sobur fu bucuros s-o revadă, căci îi era dor de ea. Îi povesti cât suferise şi apoi cum venise un tânăr, nimeni nu ştia de unde, şi-l vindecase.

Fata ascultă toată istoria, şi după ce îşi termină povestea, îi arătă inelul şi-i dezvălui că acel tânăr necunoscut nu era altcineva decât ea. Sobur se bucură şi mai mult şi vru s-o ia acasă la părinţii lui.

Fata, însă, nu vru să plece fără bătrâna doică, aceea care o însoţise la pădure şi o îngrijise în zile atât de grele.

Bătrâna, când auzi că prinţul voia s-o ia pe fată de la ea, începu să plângă. Văzând credinţa şi dragostea pentru fată, prinţul hotărî s-o ia şi pe ea la dânsul. Dar, din păcate, pe spatele calului nu încăpeau decât doi oameni. Cum s-o ducă pe bătrână?

Prinţul o legă de coada calului şi tustrei zburară în înălţimile cerului. Ajunseră imediat în ţara prinţului Sobur şi cei doi soţi se duseră ia rege şi la regină. Se închinară în faţa lor şi le cerură binecuvântarea.

Părinţii lui Sobur erau bucuroşi să aibă o noră atât de frumoasă. Fură şi mai fericiţi când aflară că tot ea fusese tânărul acela care îl salvase pe Sobur de la moarte.

Acum Sobur era un om în toată firea. Regele îl înscăuna şi-i lăsă toate sarcinile ţării. Apoi bătrânul rege se retrase împreună cu regina sa, trăind o viaţă de cumpătare.

Nevasta lui Sobur născu mulţi copii, care de care mai frumoşi, iar doica îi crescu cu pri-

ceperea ei neîntrecută. În fiecare seară, copii se strângeau în jurul bătrânei şi ea le spunea basme frumoase, aşa cum şi mie mi-a spus bunica mea povestea aceasta a prinţului Sobur.

CUPRINS

Poveste populară românească

Cheleş împărat / 5

Poveşti persane înţeleptul Bu-Ali, Diavolul şi prinţesa / 67 Bu-Ali şi Spânul / 78 Darnicul şi zgârcitul / 92

Poveşti *indiene*

Povestea motanului Mojontali / 96 Cele două surori /106 Cum s-au ivit pe lume rubinele /117 Povestea prinţului Sobur/125

PĂRINŢI Şi BUNICI,

Pe lângă integrala basmelor lui Creangă, Andersen, Perrault, Grimm, Hauff etc, Studioul audio al Editurii Ion Creangă vă pune acum la dispoziţie îndrăgita colecţie *Poveşti nemuritoare* pe casete audio.

Pentru a nu pierde niciun număr, comandaţi direct de la editură cărţile şi casetele audio cu *Poveşti nemuritoare*

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament nr. 45106262, banca B.C.R. — S.M.B.

Redactor: Maria Morogan

Tehnoredactor: Aura lordache

Culegere şi paginare computerizată:

Ramona Sandu